

**PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA
OSNOVANA 1901. GODINE**

**Finansijski iskazi
31. decembar 2015. godine
i Izvještaj nezavisnog revizora**

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

SADRŽAJ	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1-3
FINANSIJSKI ISKAZI	
Bilans uspjeha	4
Bilans stanja	5
Iskaz o promjenama na kapitalu	6
Iskaz o tokovima gotovine	7
Napomene uz finansijske iskaze	8 – 59

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini akcionara Prve banke Crne Gore AD, Podgorica - osnovana 1901. godine

1. Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza (strana 4 do 59) Prve banke Crne Gore AD, Podgorica - osnovana 1901. godine (u daljem tekstu: „Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2015. godine i odgovarajući bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske iskaze.
2. *Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze*

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

3. *Odgovornost revizora*

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanivanjima u finansijskim iskazima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih iskaza u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnijih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

4. *Osnove za mišljenje sa rezervom*

- a) Kao što je objelodanjeno u napomeni 3.1 uz finansijske iskaze, sve do maja 2015. godine, naknade za odobravanje kredita, garancija i drugih oblika jemstava, kao i naknade koje se obračunavaju Banci po osnovu primljenih kredita, su se uključivale u prihode, odnosno rashode u momentu pružanja usluge, odnosno kada su naknade dospjele za plaćanje. Ovakav računovodstveni tretman je odstupao od zahtjeva Međunarodnog računovodstvenog standarda MRS 18 – „Prihodi“ i MRS 39 – „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje”, po kojima se ove naknade smatraju sastavnim dijelom kontinuiranog angažovanja kod rezultirajućeg finansijskog instrumenta i trebalo bi da budu razgraničene i priznate kao korekcija efektivnog prinosa. Saglasno tome, nismo bili u mogućnosti da se uvjerimo u efekte koje bi primjena navedenih standarda za cijelu 2015. godinu i prethodne godine imala na finansijske iskaze Banke za 2015. godinu.
- b) Kao što je objelodanjeno u napomenama 17 i 20 uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2015. godine, sredstva namijenjena prodaji i stečena aktiva Banke iznose EUR 45.741 hiljadu i evidentirana su u vrijednosti neotplaćene glavnice i pripadajućih kamata i drugih naknada u momentu sticanja prava. Na osnovu izvršene nezavisne procjene vrijednosti, a u skladu sa zahtjevima MRS 36 – „Umanjenje vrijednosti imovine”, kod pojedinih sredstava identifikovani su imparitetni gubici u iznosu od EUR 442 hiljade odnosno fer vrijednost tih sredstava umanjena za troškove prodaje je niža od knjigovodstvene vrijednosti, te su shodno tome, stečena aktiva i sredstva namijenjena prodaji i rezultat poslovanja Banke za 2015. godinu precijenjeni za navedeni iznos.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Skupštini akcionara

Prve banke Crne Gore AD, Podgorica – osnovana 1901. godine (nastavak)

4. Osnove za mišljenje sa rezervom (nastavak)

- c) Kao što je objelodanjeno u napomeni 15 na dan 31. decembra 2015. godine, Banka je procijenila i obračunala rezervacije za potencijalne gubitke prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Službeni list Crne Gore“, br. 022/12, 055/12, 057/13), kao i ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke u iznosu od EUR 43.705 hiljada, odnosno EUR 15.356 hiljada. Na dan 31. decembra 2015. godine, po našem mišljenju, baziranom na sprovedenim revizorskim procedurama na reprezentativnom uzorku kredita i rizičnih vanbilansnih izloženosti, rezervacije za potencijalne gubitke su potcijenjene najmanje za EUR 1.412 hiljada, dok su ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, kao i rezultat tekuće godine potcijenjeni najmanje za iznos od EUR 1.830 hiljada. Kao što je objelodanjeno u napomeni 34 uz finansijske iskaze, Banka je u toku 2016. godine, a do datuma izdavanja našeg izvještaja, izvršila usaglašavanje klasifikacije komitenata i obračun rezervacija za potencijalne gubitke prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama sa nalazima revizora.
- d) Kao što je objelodanjeno u napomeni 11 uz finansijske iskaze, ostali prihodi za 2015. godinu sadrže iznos od EUR 1.628 hiljada, koji je na osnovu informacija dobijenih od rukovodstva Banke, evidentiran po osnovu otpisa obaveza za kamate na depozit. Na osnovu raspoložive dokumentacije nismo bili u mogućnosti da se uvjerimo u adekvatnost sprovedenog otpisa obaveza Banke, kao i efekte koje bi ovo pitanje moglo imati na priložene finansijske iskaze Banke za 2015. godinu.
- e) Kao što je objelodanjeno u napomeni 11 uz finansijske iskaze, ostali prihodi za 2015. godinu sadrže iznos od EUR 1.006 hiljada, evidentiran po osnovu povećanja vrijednosti stečene aktive Banke, a na osnovu nezavisne procjene vrijednosti. Na osnovu raspoložive dokumentacije nismo se mogli uvjeriti da li je Banka u prethodnim periodima adekvatno primijenila računovodstvenu politiku vrednovanja stečene aktive, odnosno evidentiranja stečene aktive po nižoj od vrijednosti neotplaćene glavnice i pripadajućih kamata i drugih naknada u momentu sticanja prava i fer vrijednosti tih sredstava umanjениh za troškove prodaje, kao i efekte koje bi ovo pitanje moglo imati na priložene finansijske iskaze Banke za 2015. godinu.

Prethodno navedena pitanja, mogu imati uticaj na iskazani iznos neto imovine Banke, iskazani poslovni rezultat perioda, kao i na obračun sopstvenih sredstava Banke i na iznose ostalih pokazatelja propisanih Zakonom o bankama i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore, koji su objelodanjeni u napomeni 32.

5. Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte eventualnih korekcija koje su mogle da budu utvrđene kao neophodne da smo bili u mogućnosti da se uvjerimo u pitanja objelodanjena u paragrafima 4a), 4d) i 4e), kao i za efekte korekcija objelodanjene u paragrafima 4b) i 4c), finansijski iskazi Banke za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2015. godine, su sastavljeni, po svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

6. Skretanje pažnje

- a) Kao što je objelodanjeno u napomeni 32 uz finansijske iskaze, Banka je dužna da obim i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanim Zakonom o bankama i odlukama Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2015. godine, prema obračunu Banke, pokazatelji izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica i ukupna izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u Banci nisu bili usaglašeni sa propisanim limitima. Eventualne mjere koje bi Centralna banka Crne Gore mogla da preduzme u vezi sa ovom neusklađenošću ne mogu se trenutno predvidjeti. Kao što je objelodanjeno u napomeni 34 uz finansijske iskaze, Banka je u toku 2016. godine uskladila pokazatelj izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica. Rukovodstvo Banke preduzima neophodne aktivnosti kako bi se svi pokazatelji doveli u zakonski definisane okvire.
- b) Kao što je objelodanjeno u napomenama 15, 17 i 20 uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2015. godine, potraživanja po osnovu faktoringa, stečena aktiva i sredstva namijenjena prodaji, iznose EUR 22.034 hiljade, odnosno EUR 40.945 hiljada i EUR 4.796 hiljada. Nadoknadivost portfolia stečene aktive i sredstva namijenjenih prodaji, potraživanja po osnovu faktoringa i restrukturiranih kredita (napomena 15) u budućem periodu će zavisiti od sposobnosti Banke, odnosno faktoring dužnika, da realizuju imovinu u svom portfoliju, kao i sredstva obezbjeđenja u iznosima koji pokrivaju najmanje iznose izloženosti prema ovim dužnicima. Shodno navedenom, može postojati neizvjesnost po pitanju mogućnosti Banke da realizuje sredstva obezbjeđenja u potrebnim iznosima, kao i po pitanju vremena potrebnog za takvu realizaciju.

Naše mišljenje nije modifikovano po navedenim pitanjima.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Skupštini akcionara

Prve banke Crne Gore AD, Podgorica – osnovana 1901. godine (nastavak)

7. Ostalo

Finansijski iskazi Banke na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine, bili su predmet revizije drugog revizora koji je u svom izvještaju od 8. juna 2015. godine izrazio mišljenje sa rezervom. Rezerve izražene u pomenutom mišljenju revizora se odnose na razgraničenje prihoda i rashoda od naknada, vrednovanje stečene aktive, kao i činjenicu da navedena pitanja mogu uticati na iskazani iznos neto imovine Banke, iskazani poslovni rezultat perioda, kao i na obračun sopstvenih sredstava Banke i na iznose ostalih pokazatelja propisanih Zakonom o bankama i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore.

Deloitte d.o.o. Podgorica
7. jun 2016. godine

Katarina Bulatović, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 067 izdata 31. marta 2015. godine)

BILANS USPJEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomene	2015.	2014.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1., 5a	12.908	15.971
Rashodi od kamata i slični rashodi	3.1., 5b	(6.457)	(7.115)
Neto prihodi od kamata		6.451	8.856
Troškovi obezvrjeđenja	3.6., 6a	(863)	(517)
Troškovi rezervisanja	3.6., 6b	-	(85)
Prihodi od naknada i provizija	3.1., 7a	4.578	4.137
Rashodi naknada i provizija	3.1., 7b	(2.332)	(2.171)
Neto prihodi od naknada i provizija		2.246	1.966
Neto dobiti od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu		357	178
Neto dobiti od kursnih razlika	3.2	32	(42)
Troškovi zaposlenih	3.14., 8	(4.505)	(4.147)
Opšti i administrativni troškovi	9	(5.022)	(5.075)
Troškovi amortizacije	3.10., 18, 19	(495)	(742)
Ostali rashodi	10	(1.204)	(518)
Ostali prihodi	11	3.379	649
OPERATIVNI PROFIT		376	523
Porez na prihod	3.3., 12	7	22
NETO PROFIT		383	545

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Prve Banke Crne Gore AD, Podgorica – osnovana 1901. godine, dana 7. juna 2016. godine:

Darko Radunović

Glavni izvršni direktor

Nataša Martinović

Izvršni direktor - upravljanje rizicima i podrška poslovanju

PRVA BANKA CRNE GORE AD, PODGORICA - OSNOVANA 1901. GODINE

BILANS STANJA

Na dan 31. decembra 2015. godine

(U hiljadama EUR)

	<u>Napomena</u>	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.4., 13	76.444	40.668
Kredit i potraživanja od banaka	3.4., 3.5., 14	11.555	11.228
Kredit i potraživanja od klijenata	3.5., 3.6., 15	173.988	171.509
Sredstva namijenjena prodaji	17	4.796	5.434
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	3.8., 16b	212	293
Investicione hartije od vrijednosti			
- koje se drže do dospelja	16a	7.897	5.991
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	3.8., 16c	3.252	3.252
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.10., 18	1.390	1.547
Nematerijalna sredstva	3.11., 19	126	143
Tekuća poreska sredstva		1	-
Odložena poreska sredstva		211	203
Ostala finansijska potraživanja	3.12., 20a	1.127	2.592
Ostala poslovna potraživanja	20b	41.405	33.478
UKUPNA SREDSTVA		<u>322.404</u>	<u>276.338</u>
OBAVEZE			
Depoziti banaka	21	1.482	1.520
Depoziti klijenata	22	267.639	221.634
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	23	7.592	1.605
Rezerve	3.13., 3.14, 25	287	309
Ostale obaveze	26	3.557	9.650
Subordinisani dug	24	9.178	9.190
Ukupne obaveze		<u>289.735</u>	<u>243.908</u>
KAPITAL			
Akcijski kapital	27	55.428	55.428
Akumulirani gubitak		(33.440)	(33.296)
Dobit tekuće godine		383	545
Ostale i revalorizacione rezerve		10.298	9.753
Ukupan kapital		<u>32.669</u>	<u>32.430</u>
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		<u>322.404</u>	<u>276.338</u>
VANBILANSNA EVIDENCIJA	28	<u>466.541</u>	<u>519.904</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine
(U hiljadama EUR)

	Akcijski kapital	Ostale rezerve	Akumulirani gubitak	Ukupno
Stanje, 1. januar 2014. godine	55.428	9.319	(33.738)	31.009
Prenos rezultata prethodne godine	-	434	(434)	-
Korekcije akumuliranog dobitka/gubitka	-	-	876	876
Neto profit	-	-	545	545
Stanje, 31. decembar 2014. godine	<u>55.428</u>	<u>9.753</u>	<u>(32.751)</u>	<u>32.430</u>
Stanje, 1. januar 2015. godine	55.428	9.753	(32.751)	32.430
Prenos rezultata prethodne godine	-	545	(545)	-
Korekcije akumuliranog dobitka/gubitka	-	-	(144)	(144)
Neto profit	-	-	383	383
Stanje, 31. decembar 2015. godine	<u>55.428</u>	<u>10.298</u>	<u>(33.057)</u>	<u>32.669</u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomena</u>	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti			
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi		9.470	10.969
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi		(6.216)	(7.476)
Prilivi po osnovu naknada i provizija		4.560	4.061
Odlivi po osnovu naknada i provizija		(2.332)	(2.171)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače		(9.237)	(8.987)
Povećanje kredita i ostale aktive		(4.461)	(3.175)
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza		41.299	25.016
Plaćeni porezi		(279)	(435)
Ostali (odlivi)/prilivi		(393)	1.595
Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		<u>32.411</u>	<u>19.397</u>
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja			
Kupovina nekretnina i opreme		(261)	(219)
Kupovina nematerijalnih ulaganja		(57)	(152)
Državni zapisi i ostale hartije od vrijednosti		(1.899)	499
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine		9	-
Neto (odlivi)/prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja		<u>(2.208)</u>	<u>128</u>
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti			
Povećanje/(smanjenje) pozajmljenih sredstava		<u>5.875</u>	<u>(755)</u>
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz aktivnosti finansiranja		<u>5.875</u>	<u>(755)</u>
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente		32	(62)
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata		<u>36.110</u>	<u>18.708</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda		<u>51.878</u>	<u>33.170</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	29	<u><u>87.988</u></u>	<u><u>51.878</u></u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Prva banka Crne Gore AD, Podgorica - osnovana 1901. godine (u daljem tekstu "Banka") je osnovana 1901. godine, a 2002. godine je registrovana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici. Tokom 2002. godine, nakon usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima, izvršen je upis u Centralni registar privrednih subjekata u Podgorici – registarski broj 4-0000732/54.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 02/3-2/2-01.

U skladu sa Zakonom o bankama i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdaje garancije i preuzima druge vanbilansne obaveze;
- kupuje, prodaje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove i finansijskim derivatima;
- kastodi poslove;
- vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- usluge čuvanja u sefovima i
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore.

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala (14), i šaltera (20) (31. decembra 2014. godine: 14 filijala i 20 šaltera) u Podgorici, Danilovgradu, Nikšiću, Kotoru, Cetinju, Budvi, Tivtu, Baru, Herceg Novom, Ulcinju, Bijelom Polju, Pljevljima, Rožajama i Beranama.

Na dan 31. decembra 2015. godine Banka je imala 134 zaposlenih radnika, 115 radnika koja su preuzeta od Agencije za zapošljavanje Montenegro staff, 5 radnika koja su preuzeta od Agencije za zapošljavanje GI Group (2014. godine: 103 zaposlenih radnika i 145 radnika koja su preuzeta od Agencije za zapošljavanje GI Group).

Bankom upravljaju akcionari. Organi upravljanja Bankom su Skupština akcionara i Odbor direktora koji imenuje Skupština akcionara.

Članovi Odbora direktora Banke, na dan 31. decembra 2015. godine:

<u>Funkcija</u>	<u>Ime i prezime</u>
Predsjednik	Dr Neda Ivović
član	Srđa Kovačević
član	Milan Perović
član	Darko Radunović
član	Stefano Pastori

Izvršni direktori Banke na dan 31. decembra 2015. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Ključno područje</u>
G-din Darko Radunović	Glavni izvršni direktor
G-đa Nataša Martinović	Izvršna direktorica poslovnog područja upravljanja rizicima i podrška poslovanju
G-din Tarik Telačević	Izvršni direktor poslovnog područja upravljanja mrežom
G-din Milorad Pavlek	Izvršni direktor za poslovnog područja upravljanja poslovnim odnosom sa klijentima

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (nastavak)

Članovi Odbora za reviziju Banke, na dan 31. decembra 2015. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
G-din Flavio Bianco	Predsjednik
G-din Zoran Todorović	Član
G-din Zoran Jelić	Član

Na dan 31. decembra 2015. godine, Direktor Odjeljenja za praćenje usaglašenosti je Milica Kovač.

Na dan 31. decembra 2015. godine, Interni revizor je Žana Kasalica.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Banka sastavlja finansijske iskaze (u daljem tekstu „finansijski iskazi“) u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG“, br. 69/05, 80/08 i 32/11) koji podrazumijevaju primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih iskaza Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke i formatu prezentacije finansijskih iskaza razlikuju od zahtjeva MSFI i MRS primjenljivih na dan 31. decembra 2015 godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12, i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Banka je ove nekonsolidovane finansijske iskaze sastavila na osnovu i prema zahtjevima zakona i propisa Crne Gore, pri čemu su ulaganja u zavisna lica First Assets management d.o.o. Podgorica i Mikrofinansijska institucija MIC MFI d.o.o. Podgorica u kojima je Banka 100% vlasnik, u ovim finansijskim iskazima iskazana po nabavnoj vrijednosti koja se umanjuje za eventualno obezvređenje. Bolje razumijevanje finansijskog položaja i rezultata Društva se može dobiti uvidom u konsolidovane finansijske iskaze Banke.

Revidirani konsolidovani finansijski iskazi i izvještaji o pokazateljima bankarske grupe sa stanjem na dan 31. decembra tekuće godine se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore u roku od 180 dana od datuma na koji se ovi iskazi sastavljaju.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza i najvećim dijelom se odnose na procjene iznosa ispravke vrijednosti po kreditima i kamatama, ispravke vrijednosti za depozite kod drugih banaka, ispravke vrijednosti za trajne uloge i vanbilansne stavke. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

2.3. Načelo stalnosti poslovanja

Banka je za potrebe sastavljanja finansijskih iskaza za 2015. godinu i za primjenu osnova za vrednovanje stavki primijenila koncept nastavka poslovanja. Glavni faktori po osnovu kojih postoje neizvjesnosti u pogledu primjene koncepta nastavka poslovanja odnose se na sljedeće okolnosti:

- Nepovoljno makroekonomsko okruženje nastalo kao rezultat globalne ekonomske krize i njenih posljedica na privredu u Crnoj Gori, uzrokovalo je probleme u pogledu naplate plasmana od strane Banke i posljedično rast ispravki vrijednosti kredita i potraživanja od klijenata i povećanje nivoa stečene aktive, koje imaju efekat i na koeficijent solventnosti Banke. Koeficijent solventnosti objelodanjen od strane Banke iznosi 11,74% što je iznad zakonski propisanog minimuma od 10%
- Banka je bila predmet kontrole Centralne banke Crne Gore sa stanjem na dan 30. novembar 2015. godine, koja je takođe identifikovala gore navedena pitanja i utvrdila koeficijent solventnosti na 30. novembar 2015. godine na novou iznad zakonom propisanog minimuma.

Banka je u toku 2015. godine uložila značajne napore vezane za naplatu problematičnih potraživanja koja su za rezultat imala smanjenje NPL, kroz postupke restrukturiranja kredita, naplatu putem prodaje kolaterala, kao i nova sticanja nepokretne imovine koja je predstavljala kolateral za problematične plasmane.

U svom tekućem poslovanju, a što je akcentirano i usvojenom Strategijom upravljanja NPL, Banka dominantno forsira rješavanje statusa problematičnih plasmana, a sa glavnim ciljem smanjenja nedostajućih rezervi u cilju održavanja koeficijenta solventnosti iznad propisanog nivoa.

U cilju poboljšanja poslovnih performansi Banke i konkurentnosti Banke na bankarskom tržištu Crne Gore, Banka je u 2015. godini pružala bankarske usluge pod atraktivnijim uslovima, a preduzete su i značajne mjere koje su rezultirale smanjenju koncentracije depozita u 2015. godini, prije svega umanjem depozita najvećih deponenata, sa trendom koji se nastavio i u 2016. godini.

U toku 2015. godine Banka je održavala likvidnost znatno iznad propisanog minimuma. Dalje, Banka je kao jedan od ključnih poslovnih ciljeva za 2016. godinu definisala održavanje optimalne likvidnosti i smanjenje negativnog GAP-a. Takođe u cilju unapređenja sistema korporativnog upravljanja i efektivnosti sistema internih kontrola, Banka je u 2015. godini usvojila nove i revidirala značajan broj postojećih politika i procedura. Usvojen je Pravilnik o uspostavljanju i funkcionisanju sistema internih kontrola u Banci, plan nastavka funkcionisanja IT, kao i plan nastavka poslovanja poslovnih djelova Banke, a u februaru 2016. godine uspješno je sprovedeno testiranje plana nastavka poslovanja na rezervnoj IT lokaciji u Bijelom Polju i rezervnoj poslovnoj lokaciji u filijali u Nikšiću, čime su u potpunosti ispoštovani zahtjevi regulatora propisani Zakonom o bankama i Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje operativnim rizikom u bankama. Kao krajnji pozitivan efekat svih gore opisanih preduzetih mjera i aktivnosti, Banka je poslovnu 2015. godinu završila pozitivnim finansijskim rezultatom u iznosu od EUR 383 hiljade (2014: dobitak EUR 545 hiljada).

Uzimajući u obzir navedene aktivnosti, Rukovodstvo Banke veruje da su ispunjeni uslovi da Banka nastavi poslovanje u doglednoj budućnosti i u skladu sa tim sastavi finansijske iskaze u skladu sa konceptom nastavka poslovanja. Koeficijent solventnosti izračunat prema obračunu Banke na dan 31. mart 2016. godine je 11,45%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamate, uključujući zateznu kamatu i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa koji su definisani ugovorom između Banke i klijenta.

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se na bazi obračuna metodom efektivne kamatne stope perioda u kome su ostvareni, a unaprijed obračunate kamate razgraničavaju se na period trajanja ugovorene obaveze.

Prihodi od kamata obračunati su na plasmane komitentima, depozite kod drugih finansijskih institucija, investicionih hartija od vrijednosti, a rashodi od kamata obračunati su na finansijske obaveze po depozitima i pozajmicama.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda. Prihodi od naknade za odobravanje kredita se knjiže kao odloženi prihodi, a priznaju se u prihode perioda u srazmjeri sa proteklom vremenom korišćenja kredita od maja 2015. godine kada je počela sa primjenom razgraničenja prihoda od naknada po kreditima i garancijama na period trajanja finansijskog instrumenta po segmentima portfolia. U 2015. godini je izvršeno priznavanje prihoda od naknada u skladu sa MSFI, za tri lota. U januaru 2016. godine uključen je četvrti lot, 1. aprila 2016. godine peti lot, a posljednji šesti lot biće uključen u koncept razgraničenja naknada na period trajanja plasmana 1. juna 2016. godine.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju takođe naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama, posredničkih i drugih usluga Banke.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu važećem na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu važećem na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu koji je važio na taj dan.

3.3. Porezi i doprinosi

Porez na prihod

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list CG", br. 80/04, 40/08, 86/09, 73/10 i 14/12). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice. Osnovicu poreza na dobit predstavlja oporeziva dobit, koja se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha, uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Za utvrđivanje oporezive dobiti priznaju se prihodi u iznosima utvrđenim bilansom uspjeha, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, izuzev prihoda i rashoda kako je Zakonom o porezu na dobit pravnih lica propisan drukčiji način utvrđivanja.

Prihodi od dividendi i udjela u dobiti drugih pravnih lica, izuzimaju se iz poreske osnovice primaoca, ako je njihov isplatilac obveznik poreza po Zakonu o porezu na dobit pravnih lica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Porezi i doprinosi (nastavak)

Porez na prihod (nastavak)

Tekući porez na dobit (nastavak)

Kapitalnim dobitkom smatra se prihod koji poreski obveznik ostvari prodajom, odnosno drugim prenosom uz naknadu zemljišta, građevinskih objekata, imovinskih prava, udjela u kapitalu i hartija od vrijednosti. Kapitalni dobitak predstavlja pozitivnu, dok kapitalni gubitak predstavlja negativnu razliku između prodajne cijene imovine i njene nabavne cijene usklađene na način predviđen ovim zakonom. Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitcima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitcima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

3.4. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novčanice i kovanice u blagajni i bankomatima, sredstva na računu kod Centralne banke Crne Gore, sredstva na računima kod poslovnih banaka kao i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospijanjem do tri mjeseca.

3.5. Krediti

Kreditni odobreni od strane Banke evidentiraju se u poslovnim knjigama u momentu prenosa sredstava korisniku kredita.

Kreditni su iskazani u bilansu stanja u visini odobrenog plasmana, umanjenog za otplaćenu glavnica i ispravku vrijednosti koja je zasnovana na procjeni konkretno identifikovanih rizika za pojedine plasmane i rizika za koje iskustvo ukazuje da su sadržani u kreditnom portfoliju. U procjeni navedenih rizika rukovodstvo Banke primjenjuje sopstvenu metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama koja je objelodanjena u napomeni 3.6.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Vrednovanje stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list Crne Gore“, 22/12, 55/12 i 57/13) i internom politikom Banke, minimalno kvartalno Banka procjenjuje da li postoji objektivni dokaz obezvrjeđenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Smatra se da su finansijsko sredstvo, ili grupa sredstava, obezvrijeđeni samo ako postoje objektivni dokazi obezvrjeđenja koji proizilaze iz jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja sredstva i taj događaj (ili događaji) utiče na procijenjene buduće novčane tokove gotovine koji se pouzdano mogu procijeniti.

Objektivni dokazi da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe sredstava, uključuju:

- značajne finansijske teškoće emitenta ili dužnika;
- kršenje/nepoštovanje ugovora, kao što je neispunjenje obaveza ili kašnjenja u plaćanju kamate ili glavnice;
- izmjena inicijalno ugovorenih uslova otplate kredita (restrukturiranje)
- velika vjerovatnoća bankrota ili druge finansijske reorganizacije zajmoprimca i dr.

Na osnovu Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list Crne Gore“, 22/12, 55/12 i 57/13), krediti i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

- kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene,
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – sa podkategorijama B1 i B2 u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate,
- kategorija C (substandardna aktiva) – sa podkategorijama C1 i C2 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu,
- kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja, malo vjerovatna i
- kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Iznos rezervacija za procijenjene gubitke nije predviđen za plasmane Banke klasifikovane u kategoriju A. Procijenjeni iznos rezervacija za procijenjene gubitke je obračunat primjenom procenata od 2% i 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% i 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

S obzirom da MRS 39 ne dozvoljava da se ne vrši dalji obračun kamate nakon obezvrjeđenja, prihodi od kamata nakon obezvrjeđenja se obračunavaju za svaku transakciju koja je obezvrijeđena zbog umanjenja vrijednosti, bez obzira da li je umanjenje vrijednosti procijenjeno na bazi individualne ili kolektivne procjene. Prihod od kamata po osnovu potraživanja koja se individualno procjenjuju generiše se iz promjene neto sadašnje vrijednosti obezvrijeđenih potraživanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Vrednovanje stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki (nastavak)

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa Banke, Banka to potraživanje otpisuje i vodi ga, u visini dugovanog iznosa, u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate. Smatra se da su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa Banke, ako Banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su, u skladu sa MRS/MSFI, ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- za neobezbijeđeno potraživanje kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine ili ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- za obezbijeđeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

3.7. Ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente, koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, priznaju se u iznosu ulaganja, umanjenom za eventualnu ispravku vrijednosti koja odražava smanjenje vrijednosti usljed nastalih gubitaka u poslovanju pravnog lica.

Ulaganje u kapital zavisnih društava se iskazuje po istorijskom trošku ulaganja.

3.8. Hartije od vrijednosti kojima se trguje

Hartije od vrijednosti kojima se trguje predstavljaju hartije od vrijednosti koje se drže radi ostvarivanja dobiti po osnovu trgovanja u kratkom vremenskom roku. Hartije od vrijednosti kojima se trguje inicijalno se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, a na dan bilansa po tržišnoj vrijednosti. Svi realizovani i nerealizovani dobiti po osnovu prodaje, odnosno promjene tržišne vrijednosti ovih hartija od vrijednosti se priznaju u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

3.9. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća predstavljaju hartije od vrijednosti za koje postoji namjera i mogućnost držanja do isteka roka dospjeća. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća čine državni zapisi i euro obveznice emitovane od strane Ministarstva finansija Crne Gore. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća se inicijalno evidentiraju po nabavnoj vrijednosti. Na dan bilansa stanja hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz umanjenje za rezervisanje za potencijalne gubitke.

3.10. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema su iskazana po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost primjenom godišnjih stopa, s ciljem da se poslovni prostor i ostala fiksna aktiva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja.

Procijenjeni korisni vijek trajanja nekretnina i opreme u tekućem i prethodnom obračunskom periodu je sljedeći:

Građevinski objekti	2,00%
Računari i prateća oprema	33,33%
Kancelarijski namještaj	15,00%-16,66%
Motorna vozila	15,00%
Bankomati	12,50%
Ostala oprema	15,00%

Ulaganja u sredstva po osnovu tekućeg održavanja priznaju se kao rashod perioda u kom su nastala. Nije bilo promjena korisnog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme u odnosu na prethodnu godinu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Nematerijalna sredstva

Stečene licence iskazuju se po nabavnoj vrijednosti. Licence imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne troškove obezvređenja. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode, po stopi od 33.33%, 50%, 100% , kako bi se troškovi licenci raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Troškovi računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 3 godine. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode, po stopi od 33.33% kako bi se troškovi softvera raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe. Nije bilo promjena korisnog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme u odnosu na prethodnu godinu.

3.12. Stečena aktiva

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG“, br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13 i 16/15) ukupna ulaganja banke u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju biti veća od 50% sopstvenih sredstava Banke. Izuzetno, Banka može imati ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva i iznad nivoa od 50% sopstvenih sredstava, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 50% sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke;
- 2) nakon umanjena sopstvenih sredstava Banke, izvršenog u skladu sa tačkom 1), nivo sopstvenih sredstava i koeficijent solventosti banke prelaze zakonom propisani minimum.

Za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

- 1) 0% ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 2) 30% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 3) 50% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 4) 75% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.

Ulaganjima u nepokretnosti ne smatra se sticanje nepokretnosti u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja banke, ukoliko od dana sticanja nepokretnosti nije prošlo više od četiri godine. Banka ova potraživanja evidentira u okviru ostalih poslovnih potraživanja. Ova imovina je evidentirana u vrijednosti nenaplaćene glavnice, pripadajućih kamata i drugih naknada i poreza na promet nepokretnosti u momentu sticanja prava.

Rukovodstvo Banke nije evidentiralo efekte po osnovu izvršene procjene vrijednosti stečene aktive, obzirom da je ukupno procijenjena vrijednost svih stavki stečene aktive veća od prikazane vrijednosti u finansijskim iskazima Banke i shodno tome, Rukovodstvo Banke smatra da ukupna vrijednost stečene aktive sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine nije precijenjena.

3.13. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada:

- Banka ima važeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja;
- kada je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava;
- kada se pouzdano može procijeniti iznos obaveze.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveza. Rezervisanja se razmatraju na datum svakog bilansa stanja i prilagođavaju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji predstavlja ekonomske koristi biti potreban za namirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

Banka ne priznaje rezervisanje po osnovu potencijalnih obaveza dok ne potvrdi da li ima sadašnju obavezu koja može da dovede do odliva resursa koji predstavljaju ekonomske koristi ili ako pouzdana procjena ne može da se napravi, te se u tom slučaju objelodanjuje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Beneficije zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca, u iznosima koji se obračunavaju primjenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih, i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

U skladu sa Zakonom o radu, Banka je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Vrijednost očekivanih budućih isplata otpremnine pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada za:

- za 10 godina rada - jedna prosječna zarada u Banci,
- za 20 godina rada - dvije prosječne zarade u Banci,
- za 30 godina rada - tri prosječne zarade u Banci.

U finansijskim iskazima Banke na dan 31. decembra 2015. godine, izvršeno je rezervisanje, obračunato od strane nezavisnog ovlašćenog aktuara. Pomenute obaveze se vrednuju po sadašnjoj vrijednosti budućih odliva gotovine, uzimajući u obzir buduće povećanje zarada koje se raspodjeljuje na minuli i budući radni staž u skladu sa planom nadoknada. Svi aktuarski dobici i gubici koji proističu iz promjena pretpostavki i iskustvenih korekcija priznaju se odmah u bilansu uspjeha.

Obračun rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine su u skladu sa ekonomskim načelima i pravilima aktuarske struke, međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS 19) i drugim važećim propisima.

Rizik smrtnosti ugrađen je u tehničke osnove koje su sačinjene na osnovu mortalitetnih tablica (izravnatih vjerovatnoća doživljenja i smrtnosti) na osnovu popisa stanovništva 1980-1982. godine i one su sada u opštoj primjeni u Crnoj Gori u poslovima osiguranja života, penzijskog osiguranja i sl.

Aktuarske pretpostavke sastoje se od:

- demografskih pretpostavki o budućim karakteristikama zaposlenih,
- finansijskih pretpostavki koje čine ocjenu diskontne stope i nivoa zarade,
- podataka o zaposlenima na osnovu kojih se određuju datumi sticanja prava na jubilarne nagrade i uslova za odlazak u penziju.

Diskontna kamatna stopa je sastavni dio tehničkih osnova, koja zajedno sa vjerovatnoćom doživljenja i smrtnosti služi za izračunavanje komutativnih brojeva. Kamatna stopa sa kojom se radi obračun i koja predstavlja diskontnu stopu određuje se u skladu sa tržišnim prihodima na datum bilansa stanja za visokokvalitetne dugoročne korporativne obveznice. U zemljama gdje ne postoji razvijeno finansijsko tržište koriste se tržišni prihodi državnih obveznica odgovarajuće ročnosti ili referentna kamatna stopa. Za ocjenu diskontne kamatne stope uzeta je vrijednost 7,05% godišnje.

Ocjena sadašnje vrijednosti otpremnine i jubilarnih nagrada radi se individualnom ocjenom za svakog zaposlenog radnika, uvažavajući kriterijume u navedenim aktuarskim pretpostavkama.

Vrijednost očekivanih budućih isplata za jubilarne nagrade i otpremnine pri odlasku u penziju urađena je u skladu sa ekonomskim načelima i pravilima aktuarske struke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15. Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji Međunarodnog računovodstvenog standarda 24 – “Objelodanjivanje povezanih strana“, povezane strane su strane koje predstavljaju:

- društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno s drugim subjektima;
- pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nijesu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- fizička lica koja direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

3.16. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 13 - „Odmjeravanje fer vrijednosti“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva, odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se ispravka vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI**4.1. Upravljanje rizicima**

Banka je uspostavila sveobuhvatni sistem upravljanja rizicima koji obuhvataju definisanu strategiju za upravljanje rizicima, usvojene politike i procese za upravljanje rizicima, definisana ovlašćenja i odgovornosti za upravljanje rizicima, efikasan i pouzdan sistem informacione tehnologije, procedure za nepredviđene situacije, stresno testiranje. Banka je u svom poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Strategija upravljanja rizicima sadrži: pregled, ciljeve i kriterijume svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena. Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama. Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima i usaglašenost sa procedurama za upravljanje rizicima i definisanim limitima o čemu se mjesečno izvještava Odboru direktora. Banka takođe primjenjuje Međunarodno priznate standarde, prati najave i izmjene u zakonskoj regulativi i analizira uticaj rizika kako bi blagovremeno uskladila svoje poslovanje sa propisima. Banka testira osjetljivost Banke na pojedine vrste rizika i na zbirnoj osnovi, korišćenjem više vrsta stres scenarija. Pod stres scenariom podrazumijevaju se pretpostavke o promjenama tržišnih i drugih faktora koje mogu imati značajan materijalni uticaj na poslovanje Banke.

4.2. Kreditni rizik

U skladu sa internom definicijom, formulisanom u Metodologiji procesa identifikovanja i ocjena značaja (materijalnosti) rizika Banke i katalogu rizika Banke, kreditni rizik (rizik neispunjenja obaveza), koji je uključen u Stub 1, predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nemogućnosti klijenta da ispunjava obaveze prema Banci po osnovu odobrenih kredita ili drugih oblika plasmana ili potencijalnih potraživanja (vanbilansne pozicije). Nemogućnost ispunjavanja obaveza uključuje kašnjenje u plaćanju, restrukturiranje plasmana ili bankrot/stečaj klijenta. Kreditni rizik zapravo predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršenja obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbjeđenja potraživanja banke.

Banka je izložena kreditnom riziku po svim stavkama bilansne aktive po osnovu kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika i vanbilansnim stavkama koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke, kao što su:

- Krediti i potraživanja od banaka (uključujući sredstva kod banaka, kamate i naknade);
- Krediti i potraživanja od klijenata (uključujući kamate i naknade, potraživanja po osnovu lizinga, forfeitinga i faktoringa);
- Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (dužničke i vlasničke hartije od vrijednosti koje se ne uključuju u trgovačku knjigu, ili su uključene u trgovačku knjigu ali za njih banka ne izračunava potreban kapital za tržišne rizike u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banaka);
- Investicione hartije od vrijednosti (hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća, kao i hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju);
- Učešća u kapitalu drugih pravnih lica, izuzimajući učešća u kapitalu koja, u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banaka, predstavljaju odbačenu stavku od sopstvenih sredstava banke;
- Izdate garancije;
- Date kreditne obligacije (odobreni a neiskorišćeni krediti);
- Avali i akcepti mjenica;
- Ostala jemstva;
- Nepokrivena kreditna pisma (akreditivi).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Upravljanje rizicima (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Elementi sistema upravljanja kreditnim rizikom u Banci

Ključni elementi implementiranog sistema upravljanja kreditnim rizikom Banke su:

1. Donošenje adekvatnih odluka o preuzimanju kreditnog rizika na bazi detaljne analize, koja se sprovodi u skladu sa Metodologijom Banke za utvrđivanje kreditne sposobnosti fizičkih i pravnih lica i interno definisanih rejtinga Banke
2. Diversifikacija i limitiranje kreditnog rizika
3. Regularno mjerenje, praćenje i izvještavanje o izloženosti Banke kreditnom riziku

Donošenje adekvatnih odluka o preuzimanju kreditnog rizika na bazi detaljne analize, koja se sprovodi u skladu sa Metodologijom Banke za utvrđivanje kreditne sposobnosti fizičkih i pravnih lica i interno definisanih rejtinga Banke.

U skladu sa interno razvijenim Metodologijama za utvrđivanje kreditne sposobnosti fizičkih i pravnih lica, Banka potencijalnim klijentima dodjeljuje interni rejting i ocjenjuje kreditnu sposobnost, a na bazi prethodno izvršene detaljne analize finansijskog položaja dužnika, ostvarenih rezultata i pokazatelja poslovanja u tekućem i prethodnom periodu, kreditne istorije klijenta, tržišnog položaja klijenta, adekvatnosti kolaterala i njegove utrživosti, kao pokrivenost plasmana kolateralom i procjene stabilnosti i adekvatnosti izvora za vraćanje plasmana. Izvršena ocjena kreditne sposobnosti, kao i usklađenost zahtjeva za odobrenje plasmana sa Strategijom i politikama Banke, predstavljaju osnov za donošenje/prijedlog odluke o odobrenju ili odbijanju zahtjeva klijenta. U postupku odobravanja kredita Banka prvenstveno uzima u obzir hipoteke na stambenim odnosno poslovnim nepokretnostima adekvatne vrijednosti. Dalje, na bazi generalne prakse kreditno rizični plasmani se prioritarno odobravaju: malim i srednjim privrednim društvima koji pretežan dio poslovanja obavljaju preko Banke, preduzetnicima i drugim licima koja samostalno obavljaju privrednu djelatnost pretežno u okviru sistema Banke, pravnim licima koja su visoko profitabilna, imaju brz obrt kapitala i kraće rokove povraćaja sredstava, klijentima koji imaju kontinuirano pozitivno i održivo poslovanje, javnom sektoru i rezidentnim fizičkim licima, koja ostvaruju primanja preko Banke.

Diversifikacija i limitiranje kreditnog rizika

U cilju diversifikacije kreditne aktivnosti, Banka uspostavlja različite limite na nivou klijenata, grupa (povezanih) klijenata, za pojedine industrije (djelatnosti), geografske regije i specifične proizvode Banke.

Regularno mjerenje, praćenje i izvještavanje o izloženosti Banke kreditnom riziku.

Praćenje, mjerenje i izvještavanje o izloženosti Banke kreditnom riziku se vrši na nivou pojedinačnih izloženosti i čitavog portfolia od strane različitih organizacionih djelova Banke.

Banka na mjesečnoj i kvartalnoj osnovi, a po potrebi i češće, vrši ocjenu rizika i analizu kreditnog rizika o čemu izvještava ALCO i Odbor direktora Banke minimum na mjesečnom nivou. Analiza i kontrola izloženosti Banke kreditnom riziku, vrši se na bazi praćenja ključnih informacija koje kao minimum podrazumijevaju:

- strukturu ukupne izloženosti Banke na stavke aktive i vanbilansa;
- koncentraciju izloženosti;
- praćenje limita u poslovanju u dijelu kreditnog rizika;
- strukturu kredita po ročnosti i djelatnosti;
- analizu klijenata čiji su KRP svrstani u lošu aktivu;
- pregled najvećih dužnika po stavkama aktive i vanbilansa;
- izloženosti prema akcionarima i licima povezanim sa Bankom;
- velike izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- pregled novoodobrenih i restrukturiranih kredita;
- raspored bilansnih i vanbilansnih stavki i rezervacija po kategorijama rizika;
- naplatu kredita u periodu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Banka na mjesečnoj osnovi vrši klasifikaciju stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku i obračunava rezervacije za procijenjene gubitke primjenjujući procenete definisane Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13).

Banka najmanje tromjesečno procjenjuje kvalitet aktive, utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki i obračunava adekvatni iznos tog obezvrjeđenja, odnosno vjerovatnog gubitka. Banka vrši procjenu obezvrjeđenja na dva nivoa: individualnom i kolektivnom. Banka vrši individualnu procjenu ispravke vrijednosti za pojedinačno značajnu transakciju, ukoliko postoje objektivni dokazi obezvrjeđenja. Izloženost se smatra značajnom kada ukupna bruto izloženost prema neizmirenom iznosu transakcije iznosi EUR 50 hiljada ili više.

Nivo obezvrjeđenja plasmana se utvrđuje na osnovu projektovanih novčanih tokova koji će biti naplaćeni po osnovu ugovora sa klijentom, uzimajući u obzir istorijske podatke kreditne sposobnosti klijenta, uz razumijevanje postojećih i budućih poslovnih planova klijenta, ostvarivu vrijednost kolaterala, vremenske rokove za realizaciju kolaterala i drugo. Upoređivanjem sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova sa nominalnom vrijednošću potraživanja utvrđuje se nivo obezvrjeđenja plasmana.

Banka vrši procjenu obezvrjeđenja na kolektivnoj osnovi za potraživanja:

- 1) za koja pri procjeni na pojedinačnoj osnovi utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o obezvrjeđivanju, odnosno ako procjenom na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos obezvrjeđivanja bilansne aktive, odnosno iznos vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki;
- 2) koja ne predstavljaju pojedinačno značajna potraživanja.

Prilikom kolektivne procjene obezvrjeđenja odvojeno se analiziraju homogene grupe kredita (buckets), koje predstavljaju krediti i plasmani sa sličnim karakteristikama i rizičnim profilom. Kolektivno obezvrjeđenje se vrši na osnovu migracionih matrica. Banka izračunava migracionu matricu na bazi istorijskih kretanja izloženosti, odnosno posmatranog portfolia između bucket-a za poslednje 3 godine, odnosno 36 mjeseci, kako bi se obezbijedilo da je obuhvaćen cijeli ekonomski ciklus i da su izračunati realni procenti ispravki vrijednosti, na osnovu % vjerovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) i % gubitka usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD) za svaku grupu potraživanja (proizvoda).

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

	U hiljadama EUR	
	2015.	2014.
Sredstva		
Kreditni i potraživanja od banaka	11.555	11.228
Kreditni i potraživanja od klijenata	173.988	171.509
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	212	293
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelosti	7.897	5.991
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	3.252	3.252
	196.904	192.273
Vanbilansne stavke		
Plativе garancije privrednim društvima	25.148	19.392
Činidbene garancije privrednim društvima	32.539	11.214
Neopozive obaveze za davanje kredita	5.042	3.843
	62.729	34.449
Ukupna izloženost kreditnom riziku	259.633	226.722

Izloženost kreditnom riziku se djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama, potraživanjima i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti;
- polise osiguranja i
- garancije

4.2.1. Krediti i plasmani

Kreditni i plasmani su prikazani u narednim tabelama:

	Nedospjeli neobezvrijeđeni	Dospjeli neobezvrijeđeni	Grupno obezvrijeđeni	Poje- dinačno procijen- jeni	Ukupno bruto	Pojedinač- na ispravka vrijednosti	Grupna ispravka vrijedno- sti	Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno neto
31. decembar 2015. godine									
Stambeni krediti	6.140	4.167	10.212	1.662	22.181	482	464	946	21.235
Gotovinski - nenamjenski	4.829	2.701	27.922	3.091	38.543	1.237	1.425	2.662	35.881
Ostali namjenski krediti	1.554	1.731	4.816	280	8.381	89	361	450	7.931
Kreditne kartice	-	2	3.666	79	3.747	79	2.087	2.166	1.581
Prekoračenja po tekućim računima	4	448	2.603	-	3.055	-	341	341	2.714
Kreditni privredi	25.692	15.162	27.073	18.555	86.482	5.700	1.404	7.104	79.378
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	2.845	-	2.845	-	51	51	2.794
Faktoring	22.034	-	-	-	22.034	-	-	-	22.034
Vremenska razgraničenja	443	-	-	-	443	-	3	3	440
	60.696	24.211	79.137	23.667	187.711	7.587	6.136	13.723	173.988
Kreditni i plasmani dati bankama	11.555	-	-	-	11.555	-	-	-	11.555
	72.251	24.211	79.137	23.667	199.266	7.587	6.136	13.723	185.543
31. decembar 2014. godine									
Stambeni krediti	6.617	5.859	10.529	1.731	24.736	530	483	1.013	23.723
Gotovinski - nenamjenski	4.871	3.655	23.112	2.840	34.478	1.072	1.629	2.701	31.777
Ostali namjenski kreditni	1.554	2.602	2.943	233	7.332	55	338	393	6.939
Kreditne kartice	39	61	3.943	117	4.160	88	2.086	2.174	1.986
Prekoračenja po tekućim računima	3	346	2.995	-	3.344	-	289	289	3.055
Kreditni privredi	17.649	25.019	20.924	28.047	91.639	11.589	921	12.510	79.129
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	2	2	1	-	1	1
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	3.224	-	3.224	-	70	70	3.154
Faktoring	21.415	-	-	-	21.415	-	-	-	21.415
Vremenska razgraničenja	330	-	-	-	330	-	-	-	330
	52.478	37.542	67.670	32.970	190.660	13.335	5.816	19.151	171.509
Kreditni i plasmani dati bankama	11.228	-	-	-	11.228	-	-	-	11.228
	63.706	37.542	67.670	32.970	201.888	13.335	5.816	19.151	182.737

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2.1. Krediti i plasmani (nastavak)

a) Dospjeli, ali grupno neobezvrijeđeni krediti i plasmani

	Od 31 do 60 dana						Ukupno
	Do 30 dana kašnjenje	Do 31 do 60 dana kašnjenje	Od 61 do 90 dana kašnjenje	Od 91 do 180 dana kašnjenje	Od 181 do 365 dana kašnjenje	Od 1 do 5 godina kašnjenje	
31. decembar 2015. godine							
Stambeni krediti	1.982	699	254	715	264	253	4.167
Gotovinski - nenamjenski	939	113	509	99	640	401	2.701
Ostali namjenski krediti	564	40	242	116	493	276	1.731
Kreditne kartice	-	-	-	-	1	1	2
Prekoračenje po tekućim računima	446	1	1	-	-	-	448
Kreditni privredi	6.975	1.342	1.825	1.073	1.623	2.324	15.162
	<u>10.906</u>	<u>2.195</u>	<u>2.831</u>	<u>2.003</u>	<u>3.021</u>	<u>3.255</u>	<u>24.211</u>

	Od 31 do 60 dana						Ukupno
	Do 30 dana kašnjenje	Do 31 do 60 dana kašnjenje	Od 61 do 90 dana kašnjenje	Od 91 do 180 dana kašnjenje	Od 181 do 365 dana kašnjenje	Od 1 do 5 godina kašnjenje	
31. decembar 2014. godine							
Stambeni krediti	2.755	952	429	523	305	895	5.859
Gotovinski- nenamjenski	1.366	226	143	599	145	1.176	3.655
Ostali namjenski krediti	714	104	103	285	226	1.170	2.602
Kreditne kartice	-	49	-	-	-	12	61
Prekoračenje po tekućim računima	331	10	4	1	-	-	346
Kreditni privredi	6.642	2.233	1.276	4.829	2.154	7.885	25.019
	<u>11.808</u>	<u>3.574</u>	<u>1.955</u>	<u>6.237</u>	<u>2.830</u>	<u>11.138</u>	<u>37.542</u>

b) Fer vrijednost obezvrjeđenih sredstava obezbjeđenja do visine plasmana obezbijedenih tim sredstvima

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Depoziti	8.154	6.147
Zaloga	2.303	6.020
Hipoteke	78.104	76.536
	<u>88.561</u>	<u>88.703</u>
U hiljadama EUR		
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Grupno obezvrjeđeni prikazani do visine plasmana koji su obezbijedeni tim sredstvima		
Depoziti	8.154	6.147
Zaloga	2.274	2.274
Hipoteke	64.094	62.199
	<u>74.522</u>	<u>70.620</u>
U hiljadama EUR		
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Individualno obezvrjeđeni prikazani do visine plasmana koji su obezbijedeni tim sredstvima		
Zaloga	29	3.746
Hipoteke	14.010	14.337
	<u>14.039</u>	<u>18.083</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2.1. Krediti i plasmani (nastavak)

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja do visine plasmana obezbijeđenih tim sredstvima (nastavak)

Banka kao predmet hipoteke uzima u najvećem broju slučajeva nepokretnosti čija vrijednost, po procjeni ovlaštenih procjenitelja, mora imati minimum 33% LTV koeficijent (iznos kredita/procijenjena vrijednost nekretnine * 100). Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori i zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene.

c) Restrukturirani krediti i plasmani

Restrukturiranje se vrši samo u slučajevima problematičnih plasmana. Pod problematičnim plasmanima se smatraju oni plasmani kod kojih:

- klijenti kasne u izvršenju ugovorne obaveze duže od 90 dana;
- su prepoznati poremećaji i problemi u kreditnoj sposobnosti klijenta (fizička lica), odnosno finansijskom položaju klijenta (pravna lica), koji nesumnjivo ukazuju na izvjesno buduće kašnjenje.

Pregled restrukturiranih kredita u toku godine i načina restrukturiranja.

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Produženje roka otplate za glavniciu ili kamatu	9.589	6.785
Smanjenje kamatne stope na odobreni kredit	43	45
Smanjenje iznosa duga glavnice ili kamate	8	15
Kapitalizovanje kamate po kreditu odobrenom dužniku	6.340	7.862
Zamjena postojećeg ili postojećih kredita novim	16.796	21.498
Ostale slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju dužnika	18.280	28.397
	51.056	64.602

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR				
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	1.035	6.294	4.226	-	11.555
Kredit i potraživanja od klijenata	152.043	20.740	-	1.205	173.988
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	211	-	-	1	212
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	7.897	-	-	-	7.897
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	3.252	-	-	-	3.252
31. decembar 2015. godine	164.438	27.034	4.226	1.206	196.904
31. decembar 2014. godine	163.203	31.758	2.328	417	197.707

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2.3. Krediti i plasmani (nastavak)

d) Geografska koncentracija (nastavak)

Banka mjeri izloženost riziku zemlje za sve zemlje u kojima se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika Banke. Izloženost Banke riziku zemlje mjeri se na osnovu pojedinačnog plasmana, određenog aktom, koji podrazumijeva kontrolu rejtinga zemlje dužnika, vodeći računa o političkim, ekonomskim i socijalnim prilikama u zemlji dužnika.

Banka sve zemlje dužnika rangira u sljedeće kategorije rizičnosti:

- 1) nerizične zemlje;
- 2) zemlje niskog rizika;
- 3) zemlje srednjeg rizika;
- 4) zemlje visokog rizika.

Rangiranje zemalja dužnika služi Banci za utvrđivanje potrebnog kapitala za rizik zemlje i za limitiranje izloženosti banke prema pojedinim zemljama dužnika, grupama zemalja ili regionima.

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Kredit i plasmani klijentima	Kredit i plasmani bankama	Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	Investicije u zavisna preduzeća	Ukupno
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2.550	-	-	-	-	2.550
Vađenje rude i kamena	3.556	-	2	-	-	3.558
Prerađivačka industrija	12.442	-	3	-	-	12.445
Snabdijevanje vodom	832	-	-	-	-	832
Građevinarstvo	16.236	-	-	-	-	16.236
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	27.529	-	5	-	-	27.534
Saobraćaj i skladištenje	3.009	-	-	-	-	3.009
Usluge pružanja smještaja i ishrane	3.458	-	-	-	-	3.458
Informisanje i komunikacije	619	-	-	-	-	619
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3.328	11.544	201	-	904	15.977
Poslovanje nekretninama	383	-	-	-	2.348	2.731
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.217	-	-	-	-	1.217
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.096	-	-	7.897	-	8.993
Obrazovanje	99	-	-	-	-	99
Zdravstvo i socijalna zaštita	1.799	-	-	-	-	1.799
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	1.364	-	-	-	-	1.364
Ostale uslužne djelatnosti	227	-	-	-	-	227
Fizička lica - rezidenti	66.424	-	-	-	-	66.424
Nerezidenti	21.945	-	1	-	-	21.946
	168.113	11.544	212	7.897	3.252	191.018
Kamatna potraživanja i ispravka vrijednosti kamatnih potraživanja	5.435	-	-	-	-	5.435
Vremenska razgraničenja kamata i naknada i ispravka vrijednosti	440	11	-	-	-	451
31. decembar 2015. godine	173.988	11.555	212	7.897	3.252	196.904
31. decembar 2014. godine	171.509	11.228	293	5.991	3.252	197.707

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**4.2.4. Vanbilansna evidencija**

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	U hiljadama EUR		
	Neopozive obaveze za davanje kredita	Garancije	Ukupno
31. decembar 2015. godine			
Do 1 godine	4.086	18.766	22.852
Od 1 do 5 godina	956	38.921	39.877
	5.042	57.687	62.729

	U hiljadama EUR		
	Neopozive obaveze za davanje kredita	Garancije	Ukupno
31. decembar 2014. godine			
Do 1 godine	3.576	13.092	16.668
Od 1 do 5 godina	267	17.514	17.781
	3.843	30.606	34.449

U skladu sa Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama Banka je usvojila strategiju za postupanje sa nekvalitetnim kreditima. Strategijom se propisuje način i uspostavlja sistem praćenja strukture, kvaliteta i plana smanjenja nekvalitetnih kredita, u skladu sa prirodom, veličinom i kompleksnošću ukupnog portfolija banke.

Banka u svojim aktivnostima sprovodi postupak razvrstavanja nekvalitetnih kredita na kredite:

- koje održivim finansijskim restrukturiranjem može vratiti u status kvalitetne aktive (klasifikacione grupe "A" i "B") - opcija "oporavka" nekvalitetnih kredita;
- koje ne može vratiti u status nekvalitetne aktive i koji su zbog toga opredijeljeni za krajnju naplatu - opcija "prinudnog rješavanja" nekvalitetnih kredita;
- za koje još nije utvrđen plan aktivnosti – neraspoređeni nekvalitetni krediti.

Banka u cilju efikasnijeg rješavanja problema nekvalitetnih kredita, na bazi usvojene Strategije za postupanje sa nekvalitetnim kreditima, definiše interne operativne ciljeve vezane za smanjenje nivoa nekvalitetnih kredita.

Ostvarenje operativnih ciljeva se prati na kvartalnom nivou i vrši se eventualno usklađivanje. Operativnim ciljevima se definiše nivo smanjenja nekvalitetnih kredita. U odnosu na 31. decembar 2014. godine, Banka je na 31. decembar 2015. godine smanjila iznos NPL za EUR 9.300 hiljada.

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mijenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3.1. Devizni rizik (nastavak)

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2015. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR				
	USD	Ostale valute	Ukupno strane valute	Lokalna valuta (EUR)	Ukupno
SREDSTVA					
Novčana sredstva i računi depozita					
kod centralnih banaka	8.057	1.117	9.174	67.270	76.444
Kredit i potraživanja od banaka	8.044	484	8.528	3.027	11.555
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	173.988	173.988
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	-	-	212	212
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	-	-	-	7.897	7.897
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	3.252	3.252
Ostala finansijska potraživanja	-	-	-	1.127	1.127
Ukupna sredstva	16.101	1.601	17.702	256.773	274.475
OBAVEZE					
Depoziti banaka	-	-	-	1.482	1.482
Depoziti klijenata	15.826	292	16.118	251.521	267.639
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	-	7.592	7.592
Ostale obaveze	20	-	20	3.537	3.557
Subordinisani dug	-	-	-	9.178	9.178
Ukupno obaveze	15.846	292	16.138	273.310	289.448
Neto devizna izloženost:					
- 31. decembar 2015. godine	255	1.309	1.564	(16.537)	(14.973)
- 31. decembar 2014. godine	(141)	942	802	(3.433)	(2.631)

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2015. godine. Banka je izložena efektima promjena deviznih kurseva najznačajnijih valuta, koji utiču na njen finansijski položaj i novčane tokove. Rukovodstvo uspostavlja ograničenja na stepen izloženosti po valutama koja se redovno prate.

Upravljanje izloženosti deviznim rizikom, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno strane valute			
	Ukupno	10%	-10%	10%
SREDSTVA				
Novčana sredstva i računi depozita				
kod centralnih banaka	76.444	9.174	917	(917)
Kredit i potraživanja od banaka	11.555	8.528	853	(853)
Ukupno sredstva	87.999	17.702	1.770	(1.770)
OBAVEZE				
Depoziti klijenata	267.639	16.118	1.612	(1.612)
Ostale obaveze	3.557	20	2	(2)
Ukupno obaveze	271.196	16.138	1.614	(1.614)
Neto devizna izloženost				
- 31. decembra 2015. godine		156	(156)	
- 31. decembra 2014. godine		82	(82)	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3.2. Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke uslijed propusta (nenamjernih i namjernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i uslijed nastupanja nepredvidivih spoljnih događaja, uključujući i događaje sa malom vjerovatnoćom dešavanja.

Izloženost operativnom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.3. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Banka je izložena raznim rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatni rizik Banke, u uslovima čestih promjena kamatnih stopa i neravnomjerne ponude i tražnje kapitala, zahtijeva posebnu pažnju Banke. Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu cijene kredita u odnosu na nivo pasivnih kamatnih stopa, sa jedne strane, i mogućnost smanjenja optimalne razlike između prosječnih aktivnih i pasivnih kamatnih stopa, sa druge strane.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2015. godine:

	U hiljadama EUR		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.789	72.655	76.444
Kredit i potraživanja od banaka	1.024	10.531	11.555
Kredit i potraživanja od klijenata	173.988	-	173.988
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	212	212
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	7.897	-	7.897
Investicije u pridružena preduzeća	-	3.252	3.252
Ostala finansijska potraživanja	4	1.123	1.127
Ukupna sredstva	186.702	87.773	274.475
OBAVEZE			
Depoziti banaka	1.482	-	1.482
Depoziti klijenata	246.738	20.901	267.639
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	7.592	-	7.592
Ostale obaveze	-	3.557	3.557
Subordinisani dug	9.178	-	9.178
Ukupno obaveze	264.990	24.458	289.448
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2015. godine	(78.288)	63.315	(14.973)
- 31. decembar 2014. godine	(46.863)	44.231	(2.632)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

Sektor sredstava i likvidnosti dnevno prati izloženost Banke riziku likvidnosti.

Za utvrđivanje usklađenosti novčanih priliva i odliva, Banka koristi skale dospjeća (GAP analiza).

Na raspoloživost novčanih sredstva Banke, pored priliva i ostalih transakcija, uticaj imaju i zahtjevi komitenata za povlačenjem sredstava sa tekućih računa i depozita.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	Do 30 dana	Od 31 do 90 dana	Od 91 do 180 dana	Od 181 do 365 dana	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno	Ispravka vrijednost	Ukupno neto
Finansijska aktiva u bilansu stanja, 31. decembar 2015. godine									
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	76.444	-	-	-	-	-	76.444	-	76.444
Kredit i potraživanja od banaka	9.651	-	759	-	1.145	-	11.555	-	11.555
Kredit i potraživanja od klijenata	49.015	8.038	12.398	28.941	62.018	27.301	187.711	13.723	173.988
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	212	-	-	-	-	-	212	-	212
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	3.900	3.997	-	-	-	-	7.897	-	7.897
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	-	3.252	-	3.252	-	3.252
Ostala finansijska potraživanja	414	78	-	-	2.264	-	2.756	1.629	1.127
Ostala poslovna potraživanja	1	20	4	7	120	313	465	4	461
	<u>139.637</u>	<u>12.133</u>	<u>13.161</u>	<u>28.948</u>	<u>68.799</u>	<u>27.614</u>	<u>290.292</u>	<u>15.356</u>	<u>274.936</u>
Finansijske obaveze u bilansu stanja, 31. decembar 2015. godine									
Depoziti banaka i klijenata	44.217	50.509	81.282	40.420	51.956	736	269.120	-	269.121
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	112	84	168	478	3.428	3.322	7.592	-	7.592
Rezerve	-	-	-	-	85	202	287	-	287
Ostale obaveze	2.916	641	-	-	-	-	3.557	-	3.557
Subordinisani dug	1.200	-	158	-	7.820	-	9.178	-	9.178
	<u>48.445</u>	<u>51.234</u>	<u>81.608</u>	<u>40.898</u>	<u>63.289</u>	<u>4.260</u>	<u>289.734</u>	<u>-</u>	<u>289.735</u>
Ročna neusklađenost:									
- 31. decembar 2015. godine	<u>91.192</u>	<u>(39.101)</u>	<u>(68.447)</u>	<u>(11.950)</u>	<u>5.510</u>	<u>23.354</u>	<u>558</u>		
- 31. decembar 2014. godine	<u>40.249</u>	<u>(24.919)</u>	<u>(67.972)</u>	<u>(7.875)</u>	<u>92.993</u>	<u>19.140</u>	<u>51.616</u>		
Kumulativni GAP:									
- 31. decembar 2015. godine	<u>91.192</u>	<u>52.091</u>	<u>(16.356)</u>	<u>(28.306)</u>	<u>22.795</u>	<u>558</u>			
- 31. decembar 2014. godine	<u>40.249</u>	<u>15.330</u>	<u>(52.642)</u>	<u>(60.517)</u>	<u>32.476</u>	<u>51.616</u>			

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

U okviru pozicije depoziti banaka i klijenata, depoziti po viđenju su raspoređeni u skladu sa metodologijom za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju i oročenih depozita. Osnovna pretpostavka koju Banka koristi za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju je da se iznos dnevnog stanja depozita po viđenju za koji se očekuje odliv u vremenskom periodu od 91 i više dana od datuma posmatranog stanja depozita po viđenju – može smatrati stabilnim nivom depozita po viđenju. Izabrana statistička metoda za procjenu maksimalnog očekivanog odliva stanja depozita po viđenju na određeni dan u narednim periodima je VaR metoda. Imajući u vidu da je VaR broj koji izražava maksimalni očekivani gubitak za dati vremenski period i za dati nivo pouzdanosti, Banka koristi Value at Risk - VaR (vrijednost pod rizikom) statističku metodu za utvrđivanje maksimalnog očekivanog odliva depozita po viđenju za određene vremenske periode, uz određeni nivo pouzdanosti.

U okviru pozicije depoziti banaka i klijenata oročeni depoziti sa klauzulom o prijevremenom razročenju su urađeni u skladu sa metodologijom za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju i oročenih depozita. Banka stabilnost oročenih depozita sa klauzulom o prijevremenom razročenju utvrđuje na pojedinačnom nivou prateći projektovano ponašanje u narednom periodu, specifičnost i istoriju svakog depozita. Banka oročene depozite sa klauzulom o prijevremenom razročenju dijeli u tri grupe:

- I grupa - pojedinačni depozit se reoročava dva ili više puta; radi se o novom depozitu postojećeg deponenta, i u skladu sa ponašanjem deponenta u prethodnom periodu banka pojedinačni depozit posmatra kao i ostale depozite tog deponenta; povučeni dio depozita nadoknađuje se minimalno za iznos odlivenih sredstava u kratkom roku. Za ovu grupu Banka prati vremensku seriju dnevnih stanja oročenih depozita sa klauzulom o prijevremenom razročenju. Izračunavanjem relativne razlike stanja na kumulativnom nivou u periodu od dvije posljednje godine Banka utvrđuje najveći procentualni dnevni pad i taj procenat pomnožen sa iznosom oročenog depozita predstavlja „nestabilan“ nivo depozita. Preostali iznos oročenog depozita Banka smatra stabilnim.
- II grupa - Ukoliko deponent povlači dio sredstava, ali su ta povlačenja nakon 90 dana od datuma oročenja (reoročenja), tj. visok nivo stabilnosti depozita je do 90 dana, Banka prilikom utvrđivanja stabilnog nivoa depozita isti posmatra kao depozit po viđenju i stabilnost utvrđuje u skladu sa VaR metodom.
- III grupa - Depoziti kod kojih se povučeni iznos nenadoknađuje i kod kojih je značajna frekvencija povlačenja. Za ovu grupu depozita Banka koristi informacije o planiranim odlivima dobijene od deponentata, koje nastoji da što više približi sopstvenim planovima o prilivima i odlivima depozita kroz intenzivnu komunikaciju sa klijentom.

Likvidnost Banke, kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Struktura finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2015. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospjeća sredstava i obaveza do godinu dana. Banka tokom 2015. godine nije imala problema sa održavanjem likvidnosti. Rukovodstvo Banke vjeruje da negativni kumulativni GAP do godinu dana neće prouzrokovati problem sa održavanjem likvidnosti u narednih godinu dana.

Dalje, u cilju umanjenja negativnog kumulativnog GAP-a do godinu dana, rukovodstvo Banke je definisalo i preduzelo skup mjera u 2015. godini, koje između ostalog uključuju: definisanje strategija za naplatu različitih pozicija aktive, odobravanje kvalitetnih plasmana sa kraćim rokovima dospjeća i bez jednokratne otplate, povećanje diverzifikacije depozita i poboljšanje strukture depozita povećanjem učešća oročenih depozita, smanjenje nivoa oročenih depozita sa klauzulom o prijevremenom razročenju, kao i skup aktivnosti koje su se odnosile na učestvovanje u donošenju planova priliva i odliva sredstava kod ključnih deponentata Banke, ponovno ugovaranje značajnih deponentata na duži rok po manjim kamatnim stopama i aneksiranje ročnosti dospelih i pribavljanje novih depozita, u cilju obezbjeđenja njihove stabilnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

	Knjigovodstvena vrijednost		U hiljadama EUR Fer vrijednost	
	2015.	2014.	2015.	2014.
Finansijska sredstva				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	76.444	40.668	76.444	40.668
Kredit i potraživanja od banaka	11.555	11.228	11.555	11.228
Kredit i potraživanja od klijenata	173.988	171.509	173.988	171.509
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	212	293	212	293
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	7.897	5.991	7.897	5.991
Ostala finansijska potraživanja	1.127	2.592	1.127	2.592
Finansijske obaveze				
Depoziti banaka	1.482	1.520	1.482	1.520
Depoziti klijenata	267.639	221.634	267.639	221.634
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	7.592	1.605	7.592	1.605
Ostale obaveze	3.557	9.650	3.557	9.650
Subordinisani dug	9.178	9.190	9.178	9.190

Pravična vrijednost je vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

4.5.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

MSFI 13 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 2.
- Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 3.

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti, Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće. Na dan 31. decembra 2015. godine tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

31. decembar 2015. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	212	-	-	212
Ukupna sredstva	212	-	-	212

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

31. decembar 2014. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva po fer vrijednosti	293	-	-	293
Ukupna sredstva	293	-	-	293

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju i hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha je zasnovana na tržišnim cijenama. Ukoliko informacije o tržišnim cijenama nisu raspoložive, koriste se tržišne cijene kotiranih hartija od vrijednosti sa sličnim karakteristikama. Na dan 31. decembra 2015. godine, tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti data je u narednoj tabeli:

31. decembar 2015. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovo- dstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	76.444	-	76.444	76.444
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	11.555	11.555	11.555
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	173.988	173.988	173.988
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	7.897	-	7.897	7.897
Ostala finansijska potraživanja	-	-	1.127	1.127	1.127
Ukupna sredstva	-	84.341	186.670	271.011	271.011
Depoziti banaka	-	-	1.482	1.482	1.482
Depoziti klijenata	-	-	267.639	267.639	267.639
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	7.592	7.592	7.592
Ostale obaveze	-	-	3.557	3.557	3.557
Subordinisani dug	-	-	9.178	9.178	9.178
Ukupne obaveze	-	-	289.448	289.448	289.448
31. decembar 2014. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovo- dstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	40.668	-	40.668	40.668
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	11.228	11.228	11.228
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	171.509	171.509	171.509
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	5.991	-	5.991	5.991
Ostala finansijska potraživanja	-	-	2.592	2.592	2.592
Ukupna sredstva	-	46.659	185.329	231.988	231.988
Depoziti banaka	-	-	1.520	1.520	1.520
Depoziti klijenata	-	-	221.634	221.634	221.634
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	1.605	1.605	1.605
Ostale obaveze	-	-	9.650	9.650	9.650
Subordinisani dug	-	-	9.190	9.190	9.190
Ukupne obaveze	-	-	243.599	243.599	243.599

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti obračunata je samo za potrebe objelodanjivanja, bez efekata na pozicije bilansa stanja ili bilansa uspjeha. Dodatno, s obzirom na to da nema aktivnog trgovanja ovim instrumentima, određivanje njihove fer vrijednosti zahtijeva korišćenje procjena rukovodstva u značajnoj mjeri.

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjerenja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrđiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke, koji su prema tome klasifikovani u nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene fer tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti i klasifikovani su kao nivo 2 i nivo 3 primijenjene su sljedeće pretpostavke:

Knjigovodstvena vrijednost predstavlja razumnu procjenu fer vrijednosti za sljedeće finansijske instrumente:

- Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka;
- Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja (odnose se na državne obveznice sa rokom dospelja do 6 mjeseci i euro obveznica emitovanih od strane Ministarstva finansija Crne Gore);
- Ostale obaveze.

Kredit i potraživanja od banaka

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate, vezane za varijabilne kamatne stope. Budući novčani tokovi su diskontovani na sadašnju vrijednost primjenom efektivnih kamatnih stopa. S obzirom na to da su ugovorene varijabilne kamatne stope, promjene u varijabilnim kamatnim stopama se reflektuju u promjenama efektivnih kamatnih stopa, tako da je fer vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom i prekoćnih depozita približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan bilansa stanja.

Kredit i potraživanja od klijenata

Fer vrijednost je određena primjenom modela diskontovanih novčanih tokova, koji uključuje i pretpostavke izloženosti kreditnom riziku, riziku kamatnih stopa, "PD", "LGD", u mjeri u kojoj je isto primljenjivo. S obzirom na to da je značajan dio kredita klijentima odobren po fiksnim kamatnim stopama, u cilju utvrđivanja fer vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Kredit i potraživanja od klijenata (nastavak)

Prema mišljenju rukovodstva Banke, fer vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupa značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan bilansa stanja. Po mišljenju rukovodstva, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

Depoziti i obaveze po kreditima

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospjeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena fer vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospjeća preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospjećem. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

4.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ br. 60/08, 41/09, 38/11 i 55/12). U skladu sa propisima Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od:

- osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, dobit tekuće godine, umanjena za gubitak);
- dopunskog kapitala (rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja: zakonske, statutarne i druge rezerve, subordinisani kredit);
- umanjenih za nematerijalna ulaganja, nedostajuće rezerve i direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u devet kategorija i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan koeficijent solvtnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2015. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u statutarim finansijskim iskazima iznosi 11,74%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2015. godine

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA

a) Prihodi od kamata

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2015.	2014.
<i>Depoziti kod:</i>		
- banaka	21	29
- Centralne banke	-	1
	<u>21</u>	<u>30</u>
<i>Kreditima:</i>		
- državnim organizacijama	9	1
- preduzećima	6.311	7.444
- preduzetnicima	2	2
- fizičkim licima	5.564	6.254
	<u>11.886</u>	<u>13.701</u>
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	<u>31</u>	<u>129</u>
Prihodi od kamata od prodaje potraživanja (faktoring)	268	215
Pravna lica – kartice	29	34
Komisioni poslovi	10	10
Fizička lica – kartice	226	288
Minusi na tekućim računima	395	408
	<u>928</u>	<u>955</u>
Prihodi od kamata prije unwindinga i troškova obezvrjeđenja	12.866	14.815
<i>Unwinding - prihodi u skladu sa MRS 39</i>		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	768	1.262
- fizička lica	201	219
	<u>969</u>	<u>1.481</u>
Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima	<u>(927)</u>	<u>(325)</u>
	<u>12.908</u>	<u>15.971</u>

b) Rashodi kamata

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2015.	2014.
<i>Depoziti:</i>		
- ostalih depozitnih institucija, finansijskih institucija i privrednih Društva koja se bave finansijskom djelatnošću	153	184
- Vlade Crne Gore, drugih korisnika sredstava iz Budžeta Crne Gore i regulatornih organizacija	141	159
- jedinica lokalne samouprave	248	178
- privrednih društava u privatnom vlasništvu	1.281	1.821
- privrednih društava u državnom vlasništvu	196	226
- fizičkih lica	3.582	3.656
- ostalih	19	99
	<u>5.620</u>	<u>6.323</u>
<i>Obaveze po kreditima i ostalim pozajmicama:</i>		
- Vlada Crne Gore, drugi korisnici sredstava iz Budžeta Crne Gore i regulatorne agencije	99	54
Subordinisani dugovi i hibridni instrumenti	<u>738</u>	<u>738</u>
	<u>6.457</u>	<u>7.115</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA

a) Troškovi obezvrjeđenja

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2015.	2014.
Kreditni gubici	838	(448)
Ostala aktiva	(1.701)	(69)
	<u>(863)</u>	<u>(517)</u>

	Kreditni (Napomena 15.)	Kamate (Napomena 15.)	Pale garancije	Ostala aktiva (Napomene 15. i 20.)	Ostala finansijska potraživanja (Napomena 23.)	Stečene HOV (Napomena 23.)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	18.207	871	70	2	-	35	19.184
Ispravke vrijednosti i rezervisanja u toku godine	-	927	5	1	1.628	-	2.561
Otpisi ispravke vrijednosti	(3.989)	(1.157)	-	-	-	-	(5.146)
Ukidanje ispravke vrijednosti	(1.812)	-	-	-	-	(30)	(1.842)
Ostalo	31	567	-	-	-	-	598
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	<u>12.437</u>	<u>1.208</u>	<u>75</u>	<u>3</u>	<u>1.628</u>	<u>5</u>	<u>15.355</u>

	Kreditni (Napomena 15.)	Kamate (Napomena 15.)	Pale garancije	Ostala aktiva (Napomene 15. i 20.)	Ostala finansijska potraživanja (Napomena 23.)	Stečene HOV (Napomena 23.)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2014. godine	22.175	1.352	78	3	-	-	23.608
Ispravke vrijednosti i rezervisanja u toku godine	-	325	-	41	-	35	401
Otpisi ispravke vrijednosti	(2.937)	(788)	-	(60)	-	-	(3.785)
Ukidanje ispravke vrijednosti	(1.031)	-	(8)	-	-	-	(1.039)
Ostalo	-	(18)	-	18	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	<u>18.207</u>	<u>871</u>	<u>70</u>	<u>2</u>	<u>-</u>	<u>35</u>	<u>19.185</u>

b) Troškovi rezervisanja

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2015.	2014.
Rezervisanja po osnovu sudskih postupaka	-	(85)
	<u>-</u>	<u>(85)</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada i provizija

	U hiljadama EUR Godina koja se završava 31. decembra	
	2015.	2014.
Naknade za usluge platnog prometa	1.182	1.110
Naknade po vanbilansnim poslovima	880	680
Naknade po osnovu poslova sa kreditima	667	571
Naknade - devizni poslovi	625	662
Naknade po poslovima sa kreditnim karticama	407	373
Naknade - bankomati	165	161
Vođenje računa	162	149
Naknade - elektronsko bankarstvo	95	91
Druge usluge	395	340
	<u>4.578</u>	<u>4.137</u>

b) Rashodi naknada i provizija

	U hiljadama EUR Godina koja se završava 31. decembra	
	2015.	2014.
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	1.147	1.084
Naknade za usluge platnog prometa - Centralna banka	270	301
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	248	226
Naknade i provizije - First Data	200	175
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	179	157
Pretplate - elektronsko bankarstvo	174	143
Ostale naknade i provizije	109	85
Naknade za usluge platnog prometa	5	-
	<u>2.332</u>	<u>2.171</u>

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	U hiljadama EUR Godina koja se završava 31. decembra	
	2015.	2014.
Troškovi neto zarada i naknada za bolovanja	2.170	1.963
Porezi i doprinosi na zarade na teret zaposlenih	1.207	1.097
Doprinosi i prirezi na zarade na teret poslodavca	457	402
Troškovi naknade – zimnica	251	252
Naknade članovima Upravnog odbora	103	127
Naknade Odbora za reviziju	26	26
Naknade Kreditnog odbora	-	12
Ugovor o djelu	140	109
Troškovi otpremnina	36	-
Ostali troškovi zaposlenih	115	159
	<u>4.505</u>	<u>4.147</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembar	
	2015.	2014.
Troškovi zakupa:		
- poslovnog prostora	1.646	1.636
- bankomata	30	30
Troškovi poreza na zakup	90	90
Korišćenje gradskog građevinskog zemljišta	10	11
Troškovi popravke i održavanja osnovnih sredstava	530	599
Troškovi čišćenja poslovnog prostora	117	139
Troškovi obezbjeđenja	431	453
Troškovi osiguranja imovine	72	69
Troškovi električne energije	134	156
Troškovi grejanja	43	39
Troškovi vode	11	10
Troškovi poreza na imovinu	198	169
Troškovi poslovnog prostora i opreme	3.312	3.401
Troškovi revizije	41	51
Troškovi kontrola CBCG	163	170
Troškovi članarina udruženjima	28	37
Troškovi intelektualnih, konsultantskih i usluga procjenitelja	206	184
Troškovi advokatskih usluga	114	120
Sudski troškovi	56	64
Troškovi transporta novca	240	249
Ostali troškovi	11	6
Profesionalne provizije i troškovi	859	881
Troškovi telefona	124	115
Komunikacione mreže - Swift i T - com	133	130
Poštarina	30	20
Usluge telekomunikacija i poštarina	287	265
Troškovi reklame i marketinga	117	104
Sponzorstvo	71	111
Potrošni i kancelarijski materijal	207	131
Troškovi goriva	29	31
Troškovi izgubljenih sporova i takse	36	10
Ostalo	104	141
Ostali i razni troškovi	564	528
	5.022	5.075

Ukupni troškovi zakupa (uključujući i troškove poreza na zakup) Banke na dan 31. decembra 2015. godine iznose EUR 1.766 hiljada (2014. godine: EUR 1.756 hiljada) i najvećim dijelom se odnose na zakup upravne zgrade u Bulevaru Sv. Petra Cetinjskog u Podgorici, kao i na zakup poslovnog prostora u ulici Vuka Karadžića u Podgorici.

10. OSTALI RASHODI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2015.	2014.
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja - pravna lica	638	173
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja - fizička lica	68	98
Gubici od prodaje stečene aktive	-	34
Porez na imovinu i dodatnu vrijednost	63	190
Takse	12	7
Vanredni troškovi	423	16
	1.204	518

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

11. OSTALI PRIHODI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2015.	2014.
Prihodi od izdavanja poslovnog prostora	297	162
Ostali prihodi iz poslovanja	21	11
Ostali prihodi po osnovu povećanja procijenjene vrijednosti nepokretnosti	1.006	-
Prihodi od naplaćenih potraživanja - interna evidencija	139	73
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja - naplaćena suspendovana kamata	84	162
	<u>1.547</u>	<u>408</u>
Ostali neposlovni prihodi	63	62
Dobici od prodaje nepokretnosti - stečena imovina	14	97
Ostali vanredni prihodi	1.755	82
	<u>3.379</u>	<u>649</u>

Ostali prihodi u iznosu EUR 1.006 hiljada se odnose na prihode po osnovu povećanja procijenjene vrijednosti nepokretnosti koje su stečene od dužnika Slobsar&Cock.

Ostali vanredni prihodi u iznosu od EUR 1.755 hiljada, odnose se najvećim dijelom u iznosu od EUR 1.628 hiljada na ukinutu kamatu obračunatu na depozite koji je inicijalno iznosio EUR 20.000 hiljada deponovan od strane Hydra Commercial Investments LLC u 2008. godini i na koje je Banka obračunavala kamatu na oročene depozite. Kako do zaključenja ugovora o oročenim depozitima nije došlo, i Hydra Commercial Investments LLC je povukao iste, Banka je ukinula obračunate kamate za prethodne periode.

12. POREZ NA PRIHOD

a) Komponente poreza na prihod

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2015.	2014.
Odloženi poreski prihod/rashod	8	27
Porez na kapitalni dobitak	(1)	(5)
	<u>7</u>	<u>22</u>

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	2015	2014
Dobit prije oporezivanja	376	523
Porez po stopi od 9% na oporezivu dobit	(34)	(47)
Porez po stopi od 9% na kapitalne dobitke	(1)	(5)
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju za poreske svrhe	19	29
Iskorišćeni poreski gubici do visine oporezive dobiti	15	18
Odloženi porez priznat u bilansu uspjeha	8	27
	<u>7</u>	<u>22</u>
<i>Efektivna poreska stopa</i>	1,86%	4,21%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

12. POREZ NA PRIHOD (nastavak)

c) Neiskorišćeni poslovni poreski gubici koji se mogu prenositi u narednom periodu:

Godina nastanka	Godina isteka	U hiljadama EUR
2011	2016	8.543
		8.543

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Gotovina u blagajni u EUR	16.678	7.618
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	9.173	1.979
Žiro račun	33.231	16.289
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	17.362	14.782
	<u>76.444</u>	<u>40.668</u>

Obavezna rezerva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine predstavlja minimum izdvojenih sredstava u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore na koju se odnosi „Odluka o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore“ („Sl. list CG“, br. 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14 i 07/15). U skladu sa navedenim, banke obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite.

Obaveznu rezervu banke obračunavaju primjenom stope od:

- 9,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- 8,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9,5%. Banka može do 25% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. Na 25% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve Banke, Centralna banka obračunava kamatu po stopi od 1% na godišnjem nivou, a plaća do osmog u mjesecu za prethodni mjesec. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

Do 31. decembra 2015. godine:

- Banka može do 25 % obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora bilo koje ročnosti nakon čega banka može do 10% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 182 dana;
- na 15% sredstava izdvojene obavezne rezerve Centralna banka plaća banci mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Banka može za održavanje dnevne likvidnosti da koristi do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, banka ne plaća naknadu. Banka je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke.

Na osnovu Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“, br. 40/10, 46/10 i 06/13), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 21. decembra 2015. godine, donio je novu Odluku o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore koja će se primjenjivati od 1. januara 2016. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (nastavak)

Izuzetno, do 31. decembra 2016. godine:

- banke mogu do 25% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora;
- propisanu naknadu Centralna banka plaća bankama na iznos sredstava koji predstavlja razliku između 50% ukupnih sredstava obavezne rezerve izdvojene i iznosa sredstava koja su izdvojena u obliku državnih zapisa, a najviše na 25% ukupnih sredstava obavezne rezerve.

Banke koje su na dan početka primjene ove odluke od 21. decembra 2015. godine izdvojile i drže više od 25% obavezne rezerve u obliku državnih zapisa mogu nastaviti da te državne zapise drže kao dio obavezne rezerve do dana njihovog dospijea. Banke koje na dan 31. decembra 2016. godine budu izdvojile i držale obaveznu rezervu u obliku državnih zapisa mogu nastaviti da te državne zapise drže kao dio obavezne rezerve do dana njihovog dospijea, ali ne duže od 30. juna 2017. godine. Na 50% sredstava obavezne rezerve izdvojene u skladu sa Odlukom, Centralna banka plaća bankama mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Banka u toku 2015. godine nije koristila obaveznu rezervu za održavanje likvidnosti.

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Korespondentni računi kod inostranih banaka	9.640	9.435
Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu	880	791
Oročeni depoziti kod banaka u zemlji	1.024	984
Potraživanja za kamatu na oročena sredstva	11	18
	11.555	11.228

Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu u ukupnom iznosu od EUR 880 hiljada se odnosi na položena sredstva na ime obezbjeđenja urednog izvršenja obaveza plaćanja za Master Card kod HSBC Bank UK na neodređeni period, počev od 9. februara 2009. godine, bez kamate.

Oročeni depoziti kod domaćih banaka u ukupnom iznosu od EUR 1.024 hiljada se odnose na položena sredstva kod NLB Montenegro Banka AD, Podgorica. Iznos od EUR 759 hiljada položen je u cilju obezbjeđenja obaveza preduzeća Kapacity d.o.o. Podgorica, sa početkom oročenja od 27. marta 2012. godine, uz kamatnu stopu u 2015. godini od 2% godišnje. Iznos od EUR 265 hiljada odnosi se na položena sredstva na ime depozita za VISA card na neodređeni period počev od 20. januara 2009. godine sa kamatnom stopom od 1% godišnje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Dospjeli krediti	20.558	19.111
Kratkoročni krediti	64.189	56.444
Dugoročni krediti	69.854	83.564
Kreditne kartice	3.748	4.161
<i>Bruto krediti</i>	<u>158.349</u>	<u>163.280</u>
<i>Minus: Ispravka vrijednosti IAS 39</i>		
Kreditni pravna lica – individualna ispravka vrijednosti	(5.281)	(11.316)
Kreditni pravna lica – kolektivna ispravka vrijednosti	(1.758)	(1.310)
Kreditni fizička lica – individualna ispravka vrijednosti	(1.613)	(1.525)
Kreditni fizička lica – kolektivna ispravka vrijednosti	(3.785)	(4.054)
Kreditni – Vlada CG i drugi	-	(2)
	<u>(12.437)</u>	<u>(18.207)</u>
<i>Neto krediti</i>	<u>145.912</u>	<u>145.073</u>
Potraživanja Banke po neizmirenim akceptima, garancijama i mjenicama	242	242
Ispravka vrijednosti potraživanja Banke po neizmirenim akceptima, garancijama i mjenicama	(75)	(71)
Neto potraživanja banke po neizmirenim akceptima, garancijama i mjenicama	167	171
Prodana i otkupljena potraživanja (faktoring)	22.034	21.415
Potraživanja za kamate	6.643	5.322
Ispravka kamata pravna lica – individualna	(344)	(212)
Ispravka kamata pravna lica – kolektivna	(158)	(95)
Ispravka kamata fizička lica – individualna	(273)	(210)
Ispravka kamata fizička lica – kolektivna	(434)	(355)
Ispravka ostalo	(2)	(2)
	<u>(1.211)</u>	<u>(874)</u>
Neto potraživanja za kamate	5.432	4.448
<i>Vremenska razgraničenja: krediti</i>	443	402
	<u>173.988</u>	<u>171.509</u>

U toku 2015. godine odobreni realizovani krediti pravnim i fizičkim licima su iznosili EUR 42.400 hiljada. Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka je imala EUR 18.280 hiljada restrukturiranih kredita (bruto kredita sa pripadajućim kamatama i naknadama) sa ostalim izmijenjenim uslovima kojima se olakšava finansijska pozicija dužnika, EUR 16.796 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih je izvršena zamjena postojećeg ili postojećih kredita novim kreditom, EUR 9.589 hiljada restrukturiranih kredita sa produženjem roka otplate za glavnice ili kamatu, EUR 6.340 hiljada restrukturiranih kredita kojima je izvršeno kapitalizovanje kamate po kreditu, EUR 43 hiljada kredita kojima je smanjena kamatna stopa na odobren kredit i EUR 8 hiljada kojima je smanjen iznos glavnice ili kamate.

Na dan 31. decembra 2015. godine Banka je imala iznos od EUR 36.869 hiljada višestruko restrukturiranih kredita.

Kratkoročni krediti privrednim društvima su najvećim dijelom odobravani za obrtna sredstva sa rokom od 3 do 12 mjeseci, dok su dugoročni krediti najčešće odobravani na period 1 do 5 godina i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, građevinarstva i prerađivačke industrije.

Banka je procijenila i obračunala rezervacije za potencijalne gubitke prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list Crne Gore", br. 022/12, 055/12, 057/13) u iznosu od EUR 43.705 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Kratkoročni krediti privrednim društvima su najčešće odobravani uz kamatnu stopu od 7,75% do 13% na godišnjem nivou, sa izuzetkom overdraft kredita koji su uglavnom odobravani sa kamatnom stopom u rasponu 11,5% do 13%. Kamatna stopa za dugoročne kredite kretala se u rasponu od 5,50% do 12,50%. Krediti stanovništvu su najvećim dijelom odobravani za refinansiranje obaveza prema Banci i drugim finansijskim institucijama i kao gotovinski nenamjenski krediti, sa godišnjom kamatnom stopom u rasponu od 8,25% do 11% na godišnjem nivou. Krediti stanovništvu (charge i revolving kreditne kartice), odobravani su sa godišnjom kamatnom stopom u rasponu od 14% do 16%. Banka u toku 2015. godine je u manjem iznosu odobravala dugoročne kredite stanovništvu, koji obuhvataju kredite za stambenu izgradnju, adaptaciju stambenog i poslovnog prostora i ostale namjene.

U toku 2015. godine Banka je u značajnoj mjeri odobravala penzionerske kredite sa kamatnom stopom 9,49%.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju obuhvata najvećim dijelom komitente sa sjedištem na području Crne Gore.

Koncentracija po djelatnostima ukupno bruto plasiranih kredita (samo glavnice istih) komitentima od strane Banke je sljedeća:

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
<i>Pravna lica - rezidenti</i>		
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2.577	2.540
Vađenje rude i kamena	3.558	3.559
Prerađivačka industrija	13.123	8.708
Snabdijevanje vodom	865	948
Građevinarstvo	18.104	15.234
Trgovina na veliko, trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	28.214	30.697
Saobraćaj i skladištenje	4.630	9.863
Usluge pružanja smještaja i ishrane	3.480	2.831
Informisanje i komunikacije	627	694
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3.384	3.760
Poslovanje nekretninama	415	608
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.321	1.304
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.127	3.498
Državna uprava, odbrana i obavezno socijalno osiguranje	-	26
Obrazovanje	101	85
Zdravstvo i socijalna zaštita	1.801	1.924
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	1.391	1.716
Ostale uslužne djelatnosti	207	87
<i>Fizička lica – rezidenti</i>	72.137	71.555
<i>Nerezidenti</i>	1.287	3.643
	158.349	163.280

Otkup potraživanja (faktoring)

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
Lunez One, SRO, Republika Češka	6.948	6.946
Zurekon SRO, Republika Češka	13.435	13.469
Opština Bijelo Polje	1.651	1.000
	22.034	21.415

Banka je na dan 1. oktobra 2012. godine sa Hemstead Invest Limited, Kipar zaključila Ugovor o djelimičnom poravnanju, kojim je regulisano djelimično poravnanje obaveza, koje su bile predmet Ugovora o prodaji potraživanja zaključenih u prethodnom periodu, preuzimanje preostalog dijela portfolia, raskidanje prethodno zaključenih Ugovora o prodaji potraživanja između Banke i Hemstead Invest Limited, Kipar u 2010. i 2011. godini.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Dalje, Banka je na dan 3. oktobra 2012. godine sa Hemstead Invest Limited, Kipar zaključila Ugovor o prodaji potraživanja, koja uključuju dio portfolia potraživanja preuzetih od Hemstead Invest Limited, Kipar, u kome definisana prodajna vrijednost iznosi EUR 13.470 hiljada, što je jednako neto knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja u knjigama Banke na dan 31. oktobra 2012. godine.

Banka je informisana da je Hemstead Invest Limited, Kipar u 2013. godini ustupio Zurekon s.r.o. Prag, Republika Češka potraživanja, koja su predmet gore pomenutog Ugovora o prodaji potraživanja, zaključenog između Banke i Hemstead Invest Limited, Kipar u oktobru 2012. godine.

Banka je na dan 15. novembra 2012. godine sa Lunez One SRO, Češka Republika – odnosno SPV-jem renomiranog investicionog fonda Slavia Capital Group, Bratislava, zaključila Ugovor o prodaji potraživanja. Prodajna vrijednost ovih potraživanja iznosi EUR 7.778 hiljada, što je jednako neto knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja u knjigama Banke na dan 31. oktobra 2012. godine.

Kako je objašnjeno u napomeni 34, u 2016. godine zaključeni su notarski zapisi Ugovora o ustupanju kreditnih potraživanja uz naknadu između: "Zurekon SRO" (ustupilac) i "RAHIKA UNO SRO." (prijemnik), "Zurekon SRO" (ustupilac) i "SFV Czech SRO" (prijemnik) i - "Lunez One SRO" (ustupilac) i "RAHIKA UNO SRO" (prijemnik).

U 2015. godini Banka je sklopila Ugovor o otkupu potraživanja sa Opštinom Bijelo Polje. Opština Bijelo Polje ustupila je Banci buduće potraživanje prema Ministarstvu finansija Crne Gore, po osnovu raspodjele sredstava Egalizacionog fonda u iznosu od EUR 1.600 hiljada, sa pripadajućom kamatom po stopi od 7,75 %.

16. a) HARTIJE OD VRIJEDNOSTI KOJE SE DRŽE DO DOSPIJEĆA

Na dan 31. decembra 2015. godine stanje hartija od vrijednosti koje se drže do dospelosti iznosi EUR 7.897 hiljada (2014: EUR 5.991 hiljadu) i odnose se na kupovinu državnih zapisa sa rokom dospelosti od 182 dana, koje je emitovao Ministarstvo finansija Crne Gore.

U skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne Banke Crne Gore („Sl. list CG”, 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14 i 07/15), Banka može 35% kamatonosnog dijela obavezane rezerve držati u obliku državnih zapisa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

16. b) FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE DRŽE ZA TRGOVANJE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Željezara Nikšić Holding Kompanija-u stečaju AD, Nikšić	25	25
TP Izbor u stečaju AD, Bar	75	75
Solana "Bajo Sekulić" AD, Ulcinj	37	37
Rudnik uglja AD, Pljevlja	4	4
Jugopetrol AD, Podgorica	6	6
Kombinat aluminijuma u stečaju, AD Podgorica	139	139
Lovćen osiguranje AD, Podgorica	236	236
Swiss osiguranje AD, Podgorica	3	3
Montenegro berza AD, Podgorica	35	35
CG broker-diler, AD Podgorica	36	36
Koni konfekcija u stečaju AD, Nikšić	1	1
Zatvoreni investicioni fond "HLT fond" AD, Podgorica	56	56
Zatvoreni investicioni fond "Eurofond" , Podgorica	155	155
Zatvoreni investicioni fond "Atlas mont" , AD Podgorica	27	27
Zatvoreni investicioni fond "Moneta" , AD Podgorica	30	30
Zatvoreni investicioni fond "Trend" , AD Podgorica	98	98
Tržište novca Beograd	2	2
Ukupno po kupovini	965	965
Svođenje na tržišnu vrijednost	(775)	(672)
Ukupna fer vrijednost	190	293
Otvoreni investicioni fond HLT	3	-
Otvoreni investicioni fond Atlasmont	12	-
Otvoreni investicioni fond Moneta	7	-
	22	-
	212	293

16 c) INVESTICIJE U PRIDRUŽENA PREDUZEĆA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE PO METODI KAPITALA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
- First Assets Management, Podgorica	2.348	2.348
- Montenegro investments credit DOO, Podgorica	904	904
	3.252	3.252

Na dan 31. decembra 2015. godine, učešće Banke u Montenegro investment credit DOO, Podgorica iznosi EUR 904 hiljada. Ugovorom o prenosu osnivačkog udjela zaključenog 29. juna 2007. godine, sa Montenegro Investment holding d.o.o. Podgorica, prenosi se cjelokupan osnivački ulog Montenegro Investment holding d.o.o. Podgorica, odnosno 99,83% kapitala na Banku. Na osnovu Odluke Odbora Direktora Banke broj 04/2032.11 od 28. marta 2012. godine, Banka je kupila udio od 0,17% od drugog osnivača MFI Montenegro Investments Credit d.o.o. Podgorica i time postala 100% vlasnik kapitala pomenutog Društva.

Na bazi Odluke Odbora Direktora Banke od 4. avgusta 2011. godine, Banka je osnovala društvo sa ograničenom odgovornošću First Assets Management Podgorica ("FAM d.o.o. Podgorica") na neodređeno vrijeme, kao jednočlano društvo čija je osnovna djelatnost kupovina i prodaja vlastitih nekretnina, uplatom osnivačkog uloga u iznosu od EUR 100 hiljada u novcu. Privredni sud u Podgorici – Centralni registar je izdao Rješenje o osnivanju FAM d.o.o. Podgorica dana 12. avgusta 2011. godine. Na osnovu Odluke Odbora Direktora Banke od 31. decembra 2012. godine, Banka je povećala ulog u Društvo unošenjem nenovčanog uloga koji se odnosi na nepokretnosti prenjete sa stečene aktive u iznosu od EUR 2.248 hiljada. Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka u kapitalu FAM d.o.o. Podgorica učestvuje sa 100%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

17. SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
Sredstva namijenjena prodaji	4.796	5.434

Struktura sredstava namijenjenih prodaji prikazana je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
Nepokretnosti	1.643	5.434
Vazduhoplov	3.124	-
Hartije od vrijednosti	29	-
Ukupno:	4.796	5.434

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 1. januara 2014. godine	148	1.409	7.654	9.211
Nove nabavke tokom godine	-	-	219	219
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(24)	(24)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	148	1.409	7.849	9.406
Stanje na početku godine				
Stanje na dan 1. januara 2014. godine	148	1.409	7.849	9.406
Nove nabavke tokom godine	-	-	262	262
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(9)	(9)
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	148	1.409	8.102	9.659
Ispravka vrijednosti				
Stanje na dan 1. januara 2014. godine	-	773	6.417	7.190
Amortizacija	-	28	665	693
Ostalo	-	-	(24)	(24)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	-	801	7.058	7.859
Stanje na početku godine				
Stanje na dan 1. januara 2014. godine	-	801	7.058	7.859
Amortizacija	-	28	393	421
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(11)	(11)
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	-	829	7.440	8.269
Neotpisana vrijednost na dan:				
- 31. decembra 2015. godine	148	580	662	1.390
- 31. decembra 2014. godine	148	608	791	1.547

Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima vlasništvo nad svim nekretninama, postrojenjima i opremi i ne postoje restrikcije niti bilo kakva opterećenja u korišćenju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

19. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Promjene na nematerijalnim sredstvima u toku 2015. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR Softveri i licence
Nabavna vrijednost	
Stanje na dan 1. januara 2014. godine	984
Povećanja	152
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	1.136
Stanje na početku godine	1.136
Povećanja	57
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	1.193
Ispravka vrijednosti	
Stanje na dan 1. januara 2014. godine	947
Amortizacija	46
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	993
Stanje na početku godine	993
Amortizacija	74
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	1.067
Neotpisana vrijednost na dan:	
- 31. decembra 2015. godine	126
- 31. decembra 2014. godine	143

Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima vlasništvo nad nematerijalnim sredstvima i ne postoje restrikcije niti bilo kakva opterećenja u korišćenju.

20. a) OSTALA FINANSIJSKA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
Finansijska potraživanja (Property Investment)	2.189	2.189
Ispravka vrijednosti (Property Investment)	(1.629)	-
Finansijska potraživanja - neto	560	2.189
Potraživanja od kupaca	161	124
Potraživanja od zaposlenih	54	56
Ostalo	352	223
	1.127	2.592

b) OSTALA POSLOVNA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
Stečena aktiva - nekretnine	40.535	32.878
Stečena aktiva - trafostanice	283	-
Stečena aktiva - akcije	127	127
Ostala poslovna potraživanja	63	65
Unaprijed plaćeni troškovi	401	443
	41.409	33.513
Ispravka stečene aktive - akcije	(4)	(35)
Ostala poslovna potraživanja - neto	41.405	33.478

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

21. DEPOZITI BANAKA

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
Banke u državnom vlasništvu, rezidenti nekamatonosni	(18)	20
Banke u privatnom vlasništvu, rezidenti kamatonosni	1.500	1.500
	<u>1.482</u>	<u>1.520</u>

Depoziti banka se odnose na depozit Atlas banke u iznosu od EUR 1.500 hiljada sa rokom dospjeća od 13 mjeseci i GKS od 5%.

22. DEPOZITI KLIJENATA

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
Depoziti po viđenju		
Društva koja se bave posredovanjem na tržištu kapitala, rezidenti	91	136
Ostale depozitne institucije u privatnom vlasništvu, rezidenti	134	251
Ostale institucije koje se bave finansijskom aktivnošću	-	4
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	5.302	4.294
Javne službe jedinica lokalne samouprave	3.569	2.373
Privredna društva u privatnom vlasništvu, rezidenti	24.392	16.161
Preduzetnici – nekamatonosni	272	287
Privredna društva, nerezidenti	1.558	3.058
Fizička lica, rezidenti	27.499	24.651
Fizička lica, nerezidenti	7.133	4.110
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	2.231	801
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	2.595	3.181
Ostali – nefinansijski sektor	-	119
Vlada Crne Gore	18.697	3.912
Jedinice lokalne samouprave	6.358	6.561
Drugi korisnici sredstava iz Budžeta Crne Gore	1.148	1.249
Ostali – nekamatonosni	2.104	932
Regulatorne agencije, rezidenti	702	1.898
Investiciono - razvojni fond Crne Gore	90	793
Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	534	99
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore	85	63
Investicioni fondovi, rezidenti	-	188
Društva za osiguranje/reosiguranje u privatnom vlasništvu, rezidenti	374	455
	<u>104.868</u>	<u>75.576</u>
Kratkoročni depoziti		
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	8.352	6.848
Javne službe jedinica lokalne samouprave	2.404	3.972
Privredna društva u privatnom vlasništvu, rezidenti	5.337	5.567
Privredna društva, nerezidenti	50	-
Fizička lica, rezidenti,	42.479	36.426
Fizička lica, nerezidenti	10.072	7.063
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	69	275
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	3.500	6.584
Ostali	100	30.102
Jedinice lokalne samouprave	5.022	850
Drugi korisnici sredstava iz Budžeta Crne Gore	226	-
Regulatorne agencije, rezidenti	3.550	1.850
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	1.500	1.500
Društva za osiguranje/reosiguranje u privatnom vlasništvu, rezidenti	1.105	1.434
	<u>83.766</u>	<u>102.471</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

22. DEPOZITI KLIJENATA (nastavak)

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Dugoročni depoziti:		
Društva koja se bave posredovanjem na tržištu kapitala, rezidenti	60	50
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	188	378
Privredna društva u privatnom vlasništvu, rezidenti	10.871	4.193
Javne službe jedinica lokalne samouprave	148	-
Privredna društva, nerezidenti	702	696
Fizička lica, rezidenti	19.363	20.670
Fizička lica, nerezidenti	14.827	14.206
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	158	40
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	29.000	-
Ostali	2	-
Jedinice lokalne samouprave	1.000	1.000
Društva za osiguranje/reosiguranje u privatnom vlasništvu, rezidenti	654	553
	<u>76.973</u>	<u>41.786</u>
Ukupni depoziti	<u>265.607</u>	<u>219.833</u>
<i>Fakturisana kamata: depoziti</i>	<u>2.032</u>	<u>1.801</u>
	<u><u>267.639</u></u>	<u><u>221.634</u></u>

Depoziti po viđenju u EUR stanovništva su deponovani po kamatnoj stopi od 0,03% na godišnjem nivou, dok su depoziti po viđenju u stranoj valuti stanovništva deponovani na beskamnatnim računima. Na depozite po viđenju preduzeća u EUR kamatna stopa se kretala u rasponu od 0,03% do 0,05% godišnje u zavisnosti od prosječnog stanja na računu. Depoziti po viđenju u stranoj valuti preduzeća su deponovani na beskamnatnim računima.

Kratkoročni depoziti stanovništva u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,10% do 3,40% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Dugoročni depoziti stanovništva u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 3,40% do 4,40% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Za oročene iznose na rok duži od 36 mjeseci ili iznos preko EUR 100 hiljada, kamatna stopa može biti ugovorena za svaki konkretni slučaj.

Kratkoročni depoziti stanovništva u stranoj valuti bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,10% do 0,35% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja. Dugoročni depoziti stanovništva u u stranoj valuti bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,35% do 0,40% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja.

Kratkoročni depoziti preduzeća u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,10% do 3,30% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Dugoročni depoziti preduzeća u EUR bez namjene su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 3,30% do 3,80% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Za oročene iznose na rok duži od 36 mjeseci ili iznos preko EUR 100 hiljada, kamatna stopa može biti ugovorena za svaki konkretni slučaj.

Kratkoročni depoziti preduzeća u stranoj valuti su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,05 % do 0,30% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja. Dugoročni depoziti preduzeća u stranoj valuti su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0,30% do 0,40% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja.

Depoziti Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, sa stanjem od EUR 32.500 hiljada na dan 31. decembra 2015. godine se odnose na tri depozita u iznosu od EUR 27.000 hiljada, EUR 2.000 hiljada i EUR 3.500 hiljada oročena na period od 368 dana, 379 dana i 12 mjeseci po godišnjoj kamatnoj stopi od 2,30%, 3,09% i 1,80%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

23. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Namjenski krediti od Vladinih agencija:		
- Investiciono - razvojni fond Crne Gore	7.480	1.587
- Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća	-	18
	<u>7.480</u>	<u>1.605</u>
Vremenska razgraničenja: krediti	112	-
	<u>7.592</u>	<u>1.605</u>

Pozajmljena sredstva od Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore su u toku 2015. godine primljena po kamatnoj stopi u rasponu od 2,50% do 3,00% na godišnjem nivou sa rokom dospijeća od 48 do 120 mjeseci i grejs periodom od 1 do 24 mjeseca.

24. SUBORDINISANI DUG

	Datum dospijeća	Kamatna stopa na godišnjem nivou	U hiljadama EUR	
			31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	31. mart 2020. godine	8,5%	6.000	6.000
Bemax d.o.o. Podgorica	20. april 2019. godine	8%	1.100	1.100
Kolarević Mehmed	28. januar 2016. godine	8%	600	600
Nicović Đorđe	18.april 2020. godine	8,5%	720	720
Blažo Radomir Zec	28.januar 2019. godine	8%	600	600
			<u>9.020</u>	<u>9.020</u>
<i>Fakturisana kamata</i>			158	170
			<u>9.178</u>	<u>9.190</u>

Dana 31. marta 2010. godine, Banka je zaključila Ugovor o subordinisanom dugu sa Elektroprivredom Crne Gore AD, Nikšić u iznosu od EUR 10.000 hiljada sa rokom dospijeća od 5 godina i kamatnom stopom od 10% godišnje. Kredit se vraća u cjelosti na dan dospijeća. U slučaju neblagovremene isplate kamate, kamatna stopa će iznositi 15% godišnje. Dana 19. aprila 2011. godine potpisan je Aneks Ugovora kojim se utvrđuje prijevremena isplata od EUR 3.000 hiljada pretvaranjem u akcije Banke.

U maju 2012. godine, Banka je sa Elektroprivredom potpisala Aneks II Ugovora o subordinisanom dugu od 31. marta 2010. godine, kojim je definisano da se dio subordinisanog duga u iznosu od EUR 1.000 hiljada, uz saglasnost Centralne banke Crne Gore, isplati zajmodavcu prije roka dospijeća, a da se za preostali iznos subordinisanog duga nakon izvršene isplate u iznosu od EUR 6.000 hiljada prolongira rok dospijeća do kraja februara 2018. godine, uz ugovorenu godišnju kamatnu stopu od 8,5%.

Banka je u decembru 2010. godine zaključila Ugovore o subordinisanom dugu sa fizičkim licima u ukupnom iznosu od EUR 3.020 hiljada sa rokom dospijeća od 5 godina i kamatnom stopom u rasponu od 8% do 8,5% godišnje. Krediti se vraćaju u cjelosti na dan dospijeća. Dana 15. aprila 2011. godine potpisani su Aneksi Ugovora kojim se utvrđuje prijevremena isplata ukupnog duga pretvaranjem u akcije Banke, odnosno kupovinom 8.605 običnih akcija primarne emisije po cijeni od EUR 127,82 (EUR 1.100 hiljada).

Dana 30. decembra 2011. godine i 20. januara 2012. godine, Banka je sa Bemax d.o.o. Podgorica zaključila Ugovore o subordinisanom dugu u iznosu od EUR 800 hiljada, odnosno EUR 1.000 hiljada, sa rokom dospijeća od 64 mjeseca i kamatnom stopom od 8% godišnje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

24. SUBORDINISANI DUG (nastavak)

Banka je 30. juna 2013. godine smanjila obaveze prema firmi Bemax d.o.o. po osnovu subordinisanog duga za EUR 700 hiljada. Dalje, Banka je nakon dobijenog odobrenja CBCG, zaključila sa Bemaxom Aneks Ugovora o subordinisanom dugu, na bazi kojeg ukupan iznos duga od EUR 1.100 hiljada dospijeva 20. aprila 2019. godine.

Banka je u 2014. godini zaključila Aneks Ugovora o subordinisanom dugu sa Elektroprivredom Crne Gore AD, Nikšić na rok dospijeća 31. mart 2020. godine i Ugovor o subordinisanom dugu sa Nicović Đorđijem na rok dospijeća 18. april 2020. godine.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl.list CG“ br. 38/11 i 55/12), subordinisani krediti se uključuju u dopunski kapital prilikom obračuna koeficijenta solventnosti.

25. REZERVE

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu:		
- MRS 19 - otpremnine	202	212
- sudski sporovi	85	85
- operativnog rizika	-	12
	<u>287</u>	<u>309</u>

	Rezervisanja za otpremnine	Rezerve za sudske sporove	Rezerve za sudske sporove	Ukupno
Stanje na početku godine	212	85	12	309
Ukidanje ispravke vrijednosti u toku godine	(6)	-	(12)	(18)
Isplata jubilarnih nagrada	(4)	-	-	(4)
	<u>202</u>	<u>85</u>	<u>-</u>	<u>287</u>

26. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
Obaveze prema dobavljačima	455	356
Obaveze po osnovu poreza	634	563
<i>Obaveze po osnovu primljenih avansa:</i>		
- avansi po osnovu uplate kredita	992	861
- avansi po osnovu uplate kartica	517	408
- avans Vlade CG po osnovu subvencionisane kamate	314	373
- ostale obaveze po osnovu primljenih avansa	8	121
Obaveze prema zaposlenima	37	132
Privremeni i prelazni računi	81	6.226
Obaveze po komisionim poslovima	114	104
Obaveze po osnovu isplate dividendi	369	388
Ostale obaveze	36	118
	<u>3.557</u>	<u>9.650</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

27. KAPITAL

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2015. godine sastoji se od 410.168 običnih akcija (31. decembra 2014. godine: 410.168 akcija), pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 127,82 (31. decembra 2014. godine: EUR 127,82).

Banka na dan 31. decembra 2015. godine ima ukupno 282 akcionara (2014. godine: 284 akcionara).

U hiljadama EUR	2015				2014				
	Naziv akcionara	Broj akcija	Obične	Prioritetne	% učešća	Broj akcija	Obične	Prioritetne	% učešća
Dukanović Aco	170.073	21.739	-	-	39,2%	170.073	21.739	-	39,2%
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	81.035	10.358	3.000	-	24,1%	81.035	10.358	3.000	24,1%
HB - zbirni kastodi račun 1	18.649	2.384	-	-	4,3%	18.649	2.384	-	4,3%
PBCG - zbirni kastodi račun 1	14.010	1.791	-	-	3,2%	14.010	1.791	-	3,2%
CKB - zbirni kastodi račun 1	12.695	1.623	-	-	2,9%	12.695	1.623	-	2,9%
Lovćen osiguranje AD, Podgorica	9.508	1.215	-	-	2,2%	9.508	1.215	-	2,2%
P&G Agency	7.821	1.000	-	-	1,8%	7.821	1.000	-	1,8%
Ivanović Miodrag	7.041	900	-	-	1,6%	7.041	900	-	1,6%
Stadion	5.794	741	-	-	1,3%	5.794	741	-	1,3%
Čupić Branko	5.042	644	-	-	1,2%	5.042	644	-	1,2%
Moninvest	4.675	598	-	-	1,1%	4.675	598	-	1,1%
HP "Fjord" AD, Kotor	3.952	505	-	-	0,9%	3.952	505	-	0,9%
Petričević Jelica	3.919	501	-	-	0,9%	3.919	501	-	0,9%
Otvoreni investicioni fond "Trend"- u postupku transformacije	3.277	419	-	-	0,8%	3.277	419	-	0,8%
Tabacco shop	2.998	383	-	-	0,7%	2.998	383	-	0,7%
Ostojić Željko	2.893	370	-	-	0,7%	2.893	370	-	0,7%
"MEGATREND CO" sa p.o.	2.806	359	-	-	0,6%	2.806	359	-	0,6%
Preduz. za intel. Usluge	2.749	351	-	-	0,6%	2.749	351	-	0,6%
COMERSA d.o.o.	2.749	351	-	-	0,6%	2.749	351	-	0,6%
Žugić Vojin	2.640	337	-	-	0,6%	2.640	337	-	0,6%
Rudnici boksita u stečaju a.d. Nikšić	2.621	335	-	-	0,6%	2.621	335	-	0,6%
Lalić Zoran	2.547	326	-	-	0,6%	2.547	326	-	0,6%
Ostali	43.423	6.548	-	-	10,10%	43.423	5.549	-	10,1%
	410.168	52.428	3.000	100%		410.168	52.428	3.000	100%

Sopstvena sredstva

Prema Zakonu o bankama („Sl.list CG“ 17/08, 44/10 i 40/11) iznos osnivačkog kapitala ne može biti manji od EUR 5.000 hiljada. Kako je propisano Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl. list CG“, 38/11 i 55/12) Banka je dužna da utvrđuje adekvatnost kapitala na bazi sopstvenih sredstava, kao apsolutnog i koeficijenta solventnosti, kao relativnog pokazatelja. Sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir uplaćenog akcionarskog kapitala i drugih osnovnih i dopunskih elementa sopstvenih sredstava, umanjenog za odbitne stavke.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti na nivou koji je jednak ili veći od:

- iznosa minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala;
- ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

27. KAPITAL (nastavak)

Ukupan iznos potrebnog kapitala Banke predstavlja zbir:

1. potrebnog kapitala za kreditni rizik, tržišne rizike i operativni rizik, izračunatog primjenom adekvatnih metodologija,
2. potrebnog kapitala za rizik zemlje, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke Crne Gore kojim se propisuje metodologija za izračunavanje potrebnog kapitala za rizik zemlje;
3. potrebnog kapitala za ostale rizike, izračunatog primjenom izabranih metodologija.

Od 1. januara 2013. godine Banka vrednuje stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i iskazuje ih u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Prelazak na novu računovodstvenu politiku izdejstvovao je i određene promjene u strukturi sopstvenih sredstava Banke. Naime, shodno Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala banaka dodata je komponenta u osnovnim elementima sopstvenih sredstava - rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, kao i komponenta u odbitnim stavkama od osnovnog kapitala - pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke.

Sopstvena sredstva na dan 31. decembra 2015. godine iznose EUR 24.190 hiljada (31. decembra 2014. godine: EUR 26.435 hiljada).

Koeficijent solventnosti Banke

Na osnovu odredbi Odluke o adekvatnosti kapitala banaka ("Sl. list CG", br. 38/11 i 55/12) Banka je izvršila izračunavanje potrebnog kapitala za rizike kojima je izložena tokom poslovanja, kao i koeficijenta solventnosti.

Koeficijent solventnosti predstavlja procentualni odnos sopstvenih sredstava Banke prema zbiru:

- ukupnog iznosa rizikom ponderisane aktive za kreditni rizik (uključujući i rizikom ponderisanu aktivu za rizik druge ugovorne strane);
- iznosa potrebnog kapitala za tržišne rizike;
- iznosa potrebnog kapitala za operativni rizik;
- iznosa ukupne rizikom ponderisane aktive za druge rizike.

Na dan 31. decembra 2015. godine, prema obračunu Banke, koeficijent solventnosti je iznosio 11,74% (31. decembra 2014. godine: 13,58%).

Ostale rezerve

Ostale rezerve uključene u okviru kapitala Banke, u iznosu od EUR 10.298 hiljada predstavljaju sumu razlike između manje obračunate ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive, odnosno rezervisanja za vanbilansne stavke sa stanjem na dan 1. januara 2013. godine u odnosu na rezervacije za potencijalne kreditne gubitke i otpisana potraživanja (EUR 9.319 hiljada) i dobiti ostvarene u 2013. godini (EUR 434 hiljade) i 2014. godini (EUR 545 hiljada), a sve u skladu sa uputstvima Centralne banke Crne Gore.

28. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
Neopozive obaveze za davanje kredita	5.042	3.843
<i>Izdane garancije:</i>		
- Izdate plative garancije	25.148	19.392
- Izdate činidbene garancije	32.539	11.214
Kolateral po osnovu potraživanja	392.564	473.724
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	11.248	11.731
	<u>466.541</u>	<u>519.904</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10 i 40/11) je definisano da značajan uticaj na poslovanje Banke imaju lica koja postavljaju najmanje jednog predstavnika u Upravni odbor ili sličan organ, bilo kroz vlasništvo nad akcijama na osnovu saglasnosti sa vlasnicima ili na bilo koji drugi način.

Pregled potraživanja i obaveza prema povezanim licima na dan 31. decembra 2015. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Kredit i potraživanja		
Montenegro investments credit d.o.o. Podgorica	2.845	3.224
Javorak MB	2.750	1.444
Tehnoput d.o.o., Podgorica	2.324	2.137
Rudnik uglja AD, Pljevlja	1.890	1.890
Garmin d.o.o.	1.788	69
14 septembar	1.500	2.650
Ski resort - Kolašin 1450 AD, Kolašin	930	892
Martex d.o.o.	800	278
Euroinvest AD podgorica	748	708
Zla gora d.o.o.	755	778
Mehmed Kolarević	608	643
Ostali	4.171	5.398
	21.109	20.111
Vanbilansne pozicije		
Tabacco Shop	1.166	1.101
Bambi - 99	970	870
Novi Volvox	441	-
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	225	12
Kapital trade MM	200	200
Ostali	1.520	1.729
	4.522	3.912
Depoziti klijenta		
<i>Depoziti po viđenju</i>		
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	2.595	3.181
Aco Đukanović	1.785	2.243
Skupština Opštine Nikšić	1.129	740
Radio-dufuzni centar	945	1.123
Domen d.o.o. Podgorica	360	360
Ostali	1.915	3.286
	8.729	10.933
<i>Oročeni depoziti</i>		
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	32.500	36.584
Capital Invest	1.030	1.030
Montenegropromet AD, Budva	1.000	1.000
Radio-dufuzni centar	500	500
Pošta Crne Gore AD, Podgorica	500	300
Ostali	2.458	1.642
	37.988	41.056
Ukupno depoziti	46.717	51.989

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Subordinisani dug		
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	6.000	6.000
Nicović Đorđije	720	720
Mehmed Kolarević	600	600
	<u>7.320</u>	<u>7.320</u>
Prihodi od kamata		
Tehnoput d.o.o., Podgorica	201	249
Rudnik uglja AD, Pljevlja	68	29
Ski resort Kolašin 1450 AD, Kolašin	62	1
Javorak MB	53	85
Zla Gora d.o.o.	48	95
Garmin d.o.o.	38	10
Mehmed Kolarević	23	30
Montex AD	12	17
Klikovac d.o.o.	12	-
Joković-Prestige	10	8
Ostali	375	714
	<u>902</u>	<u>1.238</u>
Prihodi od naknada		
Garmin d.o.o.	18	-
Martex d.o.o.	15	11
Bambi-99	10	10
Javorak MB	9	7
Republički zavod za urbanizam i projektovanje	7	5
Novi Volvox	7	-
Krušo d.o.o.	6	6
Tabacco shop	6	6
Klikovac d.o.o.	5	2
Kapital trade MM	5	5
Ostali	31	60
	<u>119</u>	<u>112</u>
	<u>1.021</u>	<u>1.350</u>
Rashodi		
Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić	1.420	1.904
Aco Đukanović	94	236
Capital Invest	59	60
Montenegro promet Budva	51	58
Industrija piva i sokova "Trebjesa"	27	29
Ostali	69	116
	<u>1.720</u>	<u>2.403</u>
<i>Rashodi, neto</i>	<u>(699)</u>	<u>(1.053)</u>

Isplate članovima glavnih odbora Banke prikazane su u narednoj tabeli:

	U hiljadama EUR			
	31. decembar 2015. <i>neto</i>	31. decembar 2015 <i>bruto</i>	31. decembar 2014. <i>neto</i>	31. decembar 2014. <i>bruto</i>
Odbor direktora	74	101	84	122
Odbor za reviziju	25	26	25	26
Glavni izvršni direktor , izvršni direktori i direktori sektora	274	430	213	342
	<u>373</u>	<u>557</u>	<u>322</u>	<u>490</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

30. **GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI (za potrebe sastavljanja Iskaza o tokovima gotovine)**
U hiljadama EUR

	<u>31. decembar 2015.</u>	<u>31. decembar 2014.</u>
Novčana sredstva i računi depozita kod Centralnih banaka	76.444	40.668
Kreditni i potraživanja od banaka	11.544	11.210
	<u>87.988</u>	<u>51.878</u>

31. **SUDSKI SPOROVI**

Na dan 31. decembra 2015. godine protiv Banke se vodi 40 sudskih postupaka od strane pravnih i fizičkih lica. Po procjeni Advokatske kancelarije i pravne službe Banke, ukupna vrijednost ovih postupaka iznosi EUR 20.053 hiljada. Navedeni iznos ne uključuje eventualne zatezne kamate koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova, obzirom da rukovodstvo nije u mogućnosti da utvrdi potencijalne efekte zateznih kamata koji mogu nastati po osnovu ovih sporova do datuma izdavanja ovih finansijskih iskaza. Po procjeni rukovodstva Banke iako sa sigurnošću nije moguće predvidjeti konačan ishod sporova, Banka neće biti izložena materijalno značajnim potencijalnim gubicima po navedenom osnovu. Banka vodi 20 sudskih postupaka protiv trećih lica. Po procjeni Advokatske kancelarije i pravne službe Banke, ukupna vrijednost ovih postupaka iznosi EUR 11.445 hiljada. Najveći iznosi na koje se vode sudski postupci su po tužbama sljedećih tužilaca: Zavod za izgradnju Bara d.o.o. u stečaju, Šofranac Persa, Opština Bar, FZU "EUROFOND", Gati s.r.l. Na dan 31. decembra 2015. godine izvršena su rezerviranja za potencijalne gubitke po osnovu sudskih sporova u iznosu od EUR 85 hiljada.

32. **USAGLAŠENOST SA POKAZATELJIMA CENTRALNE BANKE CRNE GORE**

Banka je dužna da svoje poslovanje obavlja u skladu sa odredbama Zakona o bankama i podzakonskim aktima donijetim na osnovu tog Zakona.

Usaglašenost sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Centralne banke Crne Gore na dan 31. decembra 2015. godine je prikazana kao što slijedi:

	Propisani limit CBCG	Ostvareni pokazatelji poslovanja	
		31. decembra 2015. godine	31. decembra 2014. godine
Osnovni kapital		55.428	55.428
Sopstvena sredstva Banke	MEUR 5	24.190	26.435
Ponderisana bilansna aktiva		155.695	157.165
Ponderisane vanbilansne stavke		32.071	23.083
Koeficijent solventnosti Banke	min 10%	11,74%	13,58%
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	max 25%	55,54%	50,95%
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	max 25%	28,72%	26,28%
Zbir velikih izloženosti	max 800%	272,12%	222,38%
Ukupna izloženost prema licima koja imaju kvalifikovano učešće u Banci	max 20%	0,17%	0,12%
Ukupna izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u Banci	Max 10%	11,70%	12,16%
Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom	Max 200%	63,63%	55,61%
Ukupna izloženost prema zaposlenim licima u Banci	max 1%	0,33%	0,32%
Koeficijent ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva	max 50%	47,85%	36,63%
Koeficijent likvidnosti Banke	min 1%	2,21%	1,24%

Shodno Zakonu o bankama („Sl.list CG“ 17/08, 44/10 i 40/11) Banka je dužna da primijeni ograničenje o ukupnoj izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica.

Na dan 31. decembra 2015. godine kod dva klijenta, Lunez One SRO i Zurekon, Banka nije ispunjavala propisanu izloženost od najviše 25% sopstvenih sredstava.

Na dan 31. decembra 2015. godine ukupna izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u Banci, Miloradu Pavleku i sa njim povezanim licima prelazi propisani limit od 10%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

33. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Dana 6. aprila 2016. godine banka je sa firmom Silk Resort & SPA d.o.o. Podgorica zaključila Ugovor o kupoprodaji nepokretnosti UZZ broj 119/2016, gdje je predmet kupoprodaje stečena aktiva banke, hotel LIPKA u Kolašinu, koja je stečena u iznosu od EUR 4.738 hiljada dana 30. aprila 2012. godine, a iz osnova problematičnog plasmana korisnika kredita Beppler Investments. Kupoprodajna cijena je EUR 6.400 hiljada, od čega se EUR 1.500 hiljada isplaćuje unaprijed, a EUR 4.900 hiljada kroz odobrenje kredita na rok od 10 godina, po kamatnoj stopi od 4% godišnje i naknadom od 0,5% jednokratno unaprijed. Dana 12. februara 2016. godine kupac Silk Resort & SPA d.o.o. Podgorica je uplatio Banci prvi dio kupoprodajne cijene od EUR 1.500 hiljada, a u toku je upis hipoteke kao sredstva obezbjeđenja za odobreni kredit od EUR 4.900 hiljada.

Banka je 29. februara 2016. godine sa Elektroprivredom Crne Gore AD, Nikšić zaključila Aneks IV Ugovora o subordinisanom dugu na iznos od EUR 6.000 hiljada. Aneksom je produžen rok dospjeća subordinisanog duga do 1. aprila 2024. godine i istovremeno smanjena pasivna kamatna stopa. Na ovaj način je cjelokupni subordinisani dug od EUR 6.000 hiljada priznat kao dopunski element osnovnog kapitala Banke.

Banka je izloženost prema pravnim licima "Zurekon SRO" i "Lunez One SRO" u toku 2016. godine svela na nivo ispod 25% sopstvenih sredstava banke i na taj način se u ovom segmentu poslovanja uskladila sa članom 58 Zakona o bankama.

U svrhu realizacije prethodno navedenog napravljeno je restrukturiranje izloženosti prema postojećim pravnim licima "Zurekon SRO" i "Lunez One SRO", kroz uvođenje još dva pravna lica kao prijemnika dijela ustupljenih kreditnih potraživanja od strane ustupioca "Zurekon SRO" i "Lunez One SRO".

Dana 17. februara 2016. godine zaključeni su notarski zapisi Ugovora o ustupanju kreditnih potraživanja uz naknadu između:

- "Zurekon SRO" (ustupilac) i "RAHIKA UNO SRO." (prijemnik),
- "Zurekon SRO" (ustupilac) i "SFV Czech SRO." (prijemnik) i
- "Lunez One SRO" (ustupilac) i "RAHIKA UNO SRO" (prijemnik).

Dana 31. marta 2016. godine, Banka je zatvorila obaveze za subordinisani dug u iznosu EUR 600 hiljada prema Kolarević Mehmedu, na način što su iz navedenih sredstava zatvorene obaveze pomenutog dužnika za dvije kreditne partije koje imao kod Banke na dan 31. decembra 2015. godine u iznosima od po EUR 300 hiljada.

Banka je u toku 2016. godine, izvršila usaglašavanje klasifikacije komitenata i obračun rezervacija za potencijalne gubitke prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama sa nalazima revizora.

35. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2015. i 2014. godine bili su:

	<u>31. decembar 2015.</u>	<u>31. decembar 2014.</u>
USD	0,9152	0,8223
CHF	0,9247	0,8313
GBP	1,3550	1,2872

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

36. OPŠTI PODACI O BANCI

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“. br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Prva Banka Crne Gore AD, Podgorica osnovana 1901. godine

Adresa: Bulevar Sv. Petra Cetinjskog br. 141

Matični broj: 02096099

Telefon/Fax: +382 20 409 149

Broj upisa u registar: 4-0000732/001

Datum osnivanja: Banka je osnovana 1901. godine, a 2002. godine je upisana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici

Opis strukture vlasništva: Akcionarsko društvo

Opis djelatnosti: Ostalo monetarno posredovanje

Šifra djelatnosti: 6419

Adresa internet stranice: www.prvabankacg.com

Adresa elektronske pošte: info@prvabankacg.com

Banka ima centralu u Podgorici, 14 filijala i 20 šaltera na teritoriji Crne Gore.

Broj zaposlenih: na dan 31. decembra 2015. godine je imala 134 zaposlenih radnika, 115 radnika koja su preuzeta od Agencije za zapošljavanje Montenegro staff, 5 radnika koja su preuzeta od Agencije za zapošljavanje GI Group

Žiro račun: 535-1-76, kod Centralne Banke Crne Gore.

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora:

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Dr Neda Ivović	21.08.1977.	Podgorica	ulica Cvijetna 9
2. član	Srđan Kovačević	03.11.1971.	Podgorica	Trg Božane Vučinić br.6
3. član	Milan Perović	20.08.1971.	Podgorica	Bulevar Blaža Jovanovića br.27
4. član	Darko Radunović	31.03.1960.	Podgorica	ulica Ivana Vujoševića br.15
5. član	Stefano Pastori	01.09.1955.	Piencenza, Italia	Giuseppe Manfredi 108
Glavni izvršni direktor	Darko Radunović	31.03.1960.	Podgorica	ulica Ivana Vujoševića br.15
Izvršni direktor ovlašten za potpisivanje	Mr. Nataša Martinović	04.01.1961.	Podgorica	ulica Moskovska 90

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2015. godine

36. OPŠTI PODACI O BANCI (nastavak)

Berza i kotacije u koju su uvrštene akcije

	Naziv berze	Naziv kotacije
1.	Montenegroberza	NKBA
2.	Montenegroberza	PBCG

Cijena akcija ako se njima trgovalo na berzi

	Redovne akcije		Povlašćene akcije	
	Najniža	Najviša	Najniža	Najviša
u prethodnoj godini	56,6800	96,0000	127,82	127,82
u tekućoj godini	49,9900	57,0001	127,82	127,82

Cijena akcija na početku i na kraju izvještajnog perioda

	Redovne akcije		Povlašćene akcije	
	na početku perioda	na kraju perioda	na početku perioda	na kraju perioda
u prethodnoj godini	90,0000	59,8500	127,82	127,82
u tekućoj godini	59,8500	49,9999	127,82	127,82

Knjigovodstvena vrijednost po akciji

u prethodnoj godini	127,82
u tekućoj godini	127,82